

เอกสารประกอบการดำเนินงาน
สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

กิจกรรม

บริหารจัดการหนี้

“ สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้ ”

กลุ่มงานส่งเสริมองค์กรการเงินชุมชน
สำนักพัฒนาทุนและองค์กรการเงินชุมชน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ที่มาของโครงการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้”	๓
๒. สภาพปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน	๕
๓. กระบวนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ คร้วเรือน ๑ สัญญา	๙
๔. การบริหารจัดการเงิน วางแผนการเงินอย่างชาญฉลาด	๒๓
๕. การสร้างแรงจูงใจปรับพฤติกรรมทางการเงินของคนในชุมชน	๔๑
๖. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔๔
๗. การวางแผนชีวิต	๕๖
บรรณานุกรม	๗๒

๑. ที่มาของโครงการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้”

การบริหารราชการของประเทศไทยได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๙) ถึงฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลได้ปฏิรูประบบราชการเพื่อมุ่งเน้นประสิทธิภาพ การบริหารราชการแผ่นดิน และเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติราชการอันเป็นการสร้างประโยชน์สุขและความพึงพอใจแก่ประชาชนให้มากขึ้น โดยประกาศใช้แผนบริหารราชการแผ่นดิน และกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๖ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนด เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของงาน และการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม โปร่งใส และเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนนิติบัญญัติและแผนปฏิบัติราชการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการสี่ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ และนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ส่วนราชการประจำปีไปจัดทำค่าของงบประมาณ เพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สามารถแก้ปัญหาของประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศให้เจริญก้าวหน้า

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพโดยให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ จึงดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ด้วยการเชื่อมโยง/บูรณาการ การบริหารจัดการกลุ่มกองทุนชุมชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มาร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนากองทุนที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่า สนับสนุนให้กองทุนชุมชนขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมายคือการบริหารจัดการหนี้เพื่อไปสู่ “๑ ครั้วเรือน ๑ สัญญา” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในระดับฐานรากให้ได้รับการบริการการเงินที่ดีขึ้นในระยะยาว มีแหล่งเงินทุนในการประกอบการ ส่งเสริมให้องค์กรการเงินระดับฐานรากและชุมชนมีความเข้มแข็ง กลายเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งป้องกัน ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นต่อระบบการเงินของประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ”

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

๑. การเชื่อมโยง

- ๑.๑) ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๑.๒) ตอบสนองยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาค
- ๑.๓) ตอบสนองนโยบายด้านการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ๑.๔) ตอบสนองนโยบายด้านการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการภาครัฐ
- ๑.๕) ตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านความรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๒. ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์

- ๒.๑) ทุณชุมชนที่บริหารจัดการโดยประชาชนสามารถนำมาสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้อย่างมั่นคง
- ๒.๒) สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนมีศักยภาพในการบริหารจัดการหนี้สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ : ชุมชนสามารถจัดการทุนชุมชนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๔. กลยุทธ์ : การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการเข้าถึงแหล่งทุนชุมชน

๔.๑) เป้าหมาย : ชุมชนสามารถจัดการทุนชุมชนเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๔.๒) ตัวชี้วัด : จำนวนครัวเรือนที่สามารถบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา

๔.๓) กระบวนการ : บริหารจัดการหนี้ของครัวเรือน

- ตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนเพื่อจัดการหนี้ครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการหนี้ให้แก่คณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
- แก้ปัญหาหนี้สินด้วยแนวคิด “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้”

ตารางการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้” จำนวน ๔ วัน

วัน/ เวลา	09.30 - 10.00 น.	10.00 - 12.00 น.	12.00 - 13.00 น.	13.00 - 14.00 น.	14.00 - 17.00 น.	
1	ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสถาบันฯบริหารจัดการหนี้ “สำนึกดี แผนดี บริหารหนี้ได้” ทำอย่างไร ?	สภาพปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน	พักรับประทานอาหารกลางวัน	กระบวนการขั้นตอนการบริหารจัดการหนี้ ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา		
2	การวางแผนทางการเงิน			การสร้างแรงจูงใจปรับพฤติกรรม ทางการเงินของคนในชุมชน	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
3	ทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มเป้าหมายและคณะกรรมการกลุ่มต่างๆที่เป็นสมาชิกสถาบันฯ			ดำเนินการบริหารจัดการหนี้ไปสู่ 1 ครัวเรือน 1 สัญญา (โอนภาระหนี้กลุ่มเป้าหมาย)		
4	การจัดทำแผนชีวิต			จัดทำแผนพัฒนาตนเอง	คัดเลือกโครงการ/กิจกรรมในการบริหารจัดการหนี้	

๒. สภาพปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน

บทความ ภาวะเสี่ยงทางการเงินของคนไทย

ไม่ว่าจะเป็นผลสำรวจของค่ายหรือสำนักไหนก็ตาม ก็ค่อนข้างไปในโทนเดียวกันว่า คนไทยยังมีความเสี่ยงในชีวิตเพราะ "ขาดแคลนเงินออม" ในเวลาเดียวกัน ยังถูกรุมเร้าด้วยปัญหา "หนี้สินพะรุงพะรัง" ใช้ชีวิตอย่างขาดการวางแผนการเงินอย่างเหมาะสม และไม่มีเตรียมพร้อมทางด้านการเงินที่ดีพอ ๘๓% ของคนไทยไม่มีการออมเงินเป็นประจำ

๕๗% ของคนไทยไม่มีเงินเพียงพอที่จะใช้ชีวิตหลังเกษียณ

๘๔% ของคนไทยยังไม่มี การซื้อกรมธรรม์คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลหลังเกษียณที่มากพอ

คนไทยโดยเฉลี่ยเริ่มคิดและวางแผน เตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตหลังเกษียณเมื่ออายุ ๔๔ ปี ซึ่งช้ากว่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียที่มักจะวางแผนเมื่ออายุ ๓๙ ปี ภาพรวมและตัวเลขเหล่านี้ คงพอจะบอกได้ว่า คนไทยส่วนใหญ่กำลังตกอยู่ในภาวะเสี่ยงภัยทางการเงิน ซึ่งเป็นภัยใกล้ตัวที่แม้ไม่ใช่โรคติดต่อ แต่ดูเหมือนกำลังระบอบอย่างหนัก ขอหยิบบทวิจัยจากค่ายต่าง ๆ ที่ตอกย้ำกันครั้งแล้วครั้งเล่า ว่าคนไทยอยู่ในสถานการณ์ที่พร่องเงินออมแค่ไหน อาจจะถูกเหมือนพุดเรื่องซ้ำซาก แต่หวังว่าจะเป็นอีกแรงหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้คนไทยมองเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ แค่เป็นบุคคลพลอดหนี้ และมีเงินออมติดกระเป๋า ก็ถือว่าชาตินี้คุณเกิดมาโชคดีมีบุญแล้ว เพราะลองมองไปให้รอบด้านก็จะพบว่า คุณถูกรายล้อมไว้ด้วยคนมีหนี้ คนไม่มีเงินออม และคนที่ใช้ชีวิตอย่างขาดการวางแผนทางการเงิน ลองคิดดูว่า แค่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจอยู่ในยามปกติ แล้วคุณเกิดมีภาระหนี้สินติดตัว และเป็นคนพลอดเงินออม คุณก็มีชีวิตอยู่อย่างหายใจไม่คล่องอยู่แล้ว แต่สถานการณ์ในปัจจุบัน ราคาน้ำมันก็พุ่ง ค่าครองชีพก็ขยับตามกันไป ยิ่งทำให้คุณปวดหัวหนักขึ้นอีก

"มร.โทมัส เจมส์ ไวท์" รองประธานบริหารระดับสูงและผู้จัดการทั่วไป บริษัท เอไอเอ ประเทศไทย แจกผลสำรวจดัชนี โลก-แมทเทอร์ส ประจำปี ๒๕๕๐ ซึ่งสำรวจด้านทัศนคติด้านความคุ้มครองด้านประกันภัยและความพร้อมด้านการเงินเพื่อรักษาสุขภาพ พบว่า คนไทย ๘๓% ไม่มีการออมเงินเป็นประจำ ซึ่ง ๕๗% พวกเขาไม่มีเงินเพียงพอที่จะใช้ชีวิตหลังเกษียณ และ ๘๔% ยังไม่มีการซื้อกรมธรรม์คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลหลังเกษียณที่มากพอ ข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า "คนไทยมีความเสี่ยงด้านการเงินสูง"

กังวลเรื่องสุขภาพแต่ไม่ทำประกันสุขภาพ

ที่บอกว่าเสี่ยงสูง นั่นก็เพราะจากการสำรวจพบว่า ค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลในแต่ละปีเพิ่มขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ โดยเมื่อปีที่แล้วที่สำรวจโรงพยาบาลระดับ ๕ ดาว ค่ารักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น ๑๕% และคาดว่าในอีก ๔ ปีข้างหน้า ค่ารักษาพยาบาลจะปรับตัวเพิ่มขึ้นอีก ๓๐% ทั้ง ๆ ที่ผลสำรวจพบว่า คนไทยมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ ๕๗% และกังวลกับความเสี่ยงด้านการเดินทาง ๕๒% แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ ๗๔% ของกลุ่มตัวอย่างกลับไม่คิดว่าการทำประกันสุขภาพเป็นเรื่องเร่งด่วนใน ปัจจุบัน ซึ่งจากการสำรวจค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ คนไทยส่วนใหญ่คิดว่าค่าใช้จ่ายทางการแพทย์อยู่ประมาณ ๔๙๔,๘๗๙ บาท แต่ข้อเท็จจริงค่าใช้จ่ายบางโรคสูงกว่านั้น เช่น การปลูกถ่ายไตใหม่มีค่าใช้จ่าย ๖๖๐,๐๐๐ บาท และสูงถึง ๗๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับโรคหลอดเลือดหัวใจ อย่างไรก็ตาม ความคุ้มครองนี้ยังไม่รวมกรณีสูญเสียรายได้เนื่องจากการขาดงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับการดูแลรักษาต่อเนื่อง และค่าใช้จ่ายแฝงอื่น ๆ อีกขณะที่คนไทยส่วนใหญ่มีเงินกรมธรรม์คุ้มครองโรคร้ายแรงเฉลี่ยเพียง ๔๑๑,๕๙๖ บาท ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่เป็นจริงค่อนข้างมาก

"เป็นทัศนคติของคนไทยที่คิดว่ามากพอ จึงคิดว่าสามารถซื้อประกันในวงเงินต่ำได้ แต่ปรากฏว่า กรมธรรม์ที่คนไทยถือครองอยู่ไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล" "ธลมนัส บุนนาค" ผู้ช่วยรองประธาน ฝ่ายประกันอุบัติเหตุและสุขภาพ บริษัท เอไอเอ ประเทศไทย ให้ความเห็น

ขาดการเตรียมพร้อมด้านการเงิน

ส่วนการเตรียมพร้อมด้านการเงิน ผลสำรวจพบว่า คนไทยเชื่อว่าตัวเองไม่มีความพร้อมด้านการเงิน สำหรับการรักษาพยาบาลโรคร้ายแรงที่ต้องรักษาตัวเป็นเวลานาน เช่น โรคมะเร็ง ซึ่งความกังวลดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๙ ที่มีเพียง ๓๗% เป็น ๕๘% ในปัจจุบัน แต่กลุ่มตัวอย่าง ๔๗% คาดหวังว่า หากเกิดปัญหาด้านสุขภาพหรืออุบัติเหตุกับพวกเขา สมาชิกในครอบครัวสามารถดูแลค่าใช้จ่ายแทนได้ ที่เห็นได้ชัดคือ ผลสำรวจดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าคนไทยจำนวนไม่น้อยยังติดอยู่กับความคิดที่ว่า "สิ่งนั้นคงจะไม่เกิดขึ้นกับฉัน" ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยยังมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการหวังพึ่งครอบครัวในกรณีที่เกิดปัญหาทางการเงิน อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและสุขภาพเมื่อสำรวจในด้านระยะเวลาที่กลุ่ม ตัวอย่างจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติ หากประสบปัญหารายได้หลักหายไปอย่างกะทันหัน พบว่าน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด หรือประมาณ ๔๒% พวกเขาคิดว่า จะสามารถรักษาระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตได้นานกว่า ๒ ปี เล็กน้อย ซึ่งลดลงอย่างมากจากผลสำรวจของปีที่แล้วอยู่ที่ ๕๘% โดยรวมๆ จะเห็นได้ว่า คนไทยยังมีทัศนคติต่อการทำประกันว่าเป็นภาระ ทั้งที่จริงเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินของชีวิต การทำประกันจะช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ เมื่อไรก็ตามที่เรายังคิดว่าประกันเป็นภาระ ชีวิตก็จะยืนอยู่บนภาวะเสี่ยงทางการเงินต่อไป" นักการเงินคนหนึ่ง ให้ทัศนะ

ไม่ได้นึกถึงการวางแผนใช้ชีวิตในอนาคต

กลุ่มเอกซ่า เอเชีย แปซิฟิก โฮลดิ้ง เป็นสถาบันอีกแห่งหนึ่งที่สำรวจดัชนีชี้วัดมุมมองต่อชีวิตของประชาชนใน ภูมิภาคเอเชีย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของประชาชนในการบริหารจัดการทางการเงิน และทัศนคติที่มีต่อการใช้ชีวิตและสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยสำรวจกลุ่มประชากรที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง (ร้อยละ ๒๕ - ๓๐ ของประชากร) อายุ ๒๕- ๕๐ ปี ใน ๘ ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ฮองกง สิงคโปร์ จีน มาเลเซีย อินเดีย และฟิลิปปินส์ โดยวัดจากปัจจัยหลัก ๔ ประการ ที่มีผลต่อการใช้ชีวิต คือ ครอบครัว อาชีพ การเกษียณอายุ และสุขภาพ โดย "มร.ไมค์ แพ็กซ์ตัน" ประธานกรรมการบริหาร บริษัท กรุงไทย - เอกซ่า ประกันชีวิต บอกว่า วัตถุประสงค์ของการทำสำรวจในครั้งนี้ เพื่อคาดการณ์การบริหารทางการเงิน และสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองและความพึงพอใจของประชาชนในภูมิภาคเอเชียต่อปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ในแง่มุมมองของการเกษียณอายุนั้น คนไทยมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตในปัจจุบัน แต่ก็ไม่ได้นึกถึงการวางแผนใช้ชีวิตในอนาคตอย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับกับ อินเดีย จีน และฟิลิปปินส์

ทั้งนี้ ๖๗% ของคนไทยที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง ไม่ได้เริ่มวางแผนการเตรียมความพร้อมในชีวิตหลังเกษียณอย่างจริงจัง แต่คนไทยมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตในอนาคตจัดเป็นอันดับ ๔ ในกลุ่ม ๘ ประเทศ เอเชีย แต่กลับเริ่มวางแผนเตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตหลังเกษียณเมื่ออายุ ๔๔ ปี ซึ่งช้ากว่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยของภูมิภาคเอเชียที่ ๓๙ ปี แม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่มีแผนที่จะเกษียณเมื่ออายุ ๕๘ ปีก็ตาม

"จากผลสำรวจมีเพียง ๓๕% ของคนไทยที่วางแผนจะมีลูกคนแรก หรือมีลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการเลี้ยงดูลูก และความไม่แน่นอนในชีวิต เลยทำให้มีความลังเล คนไทยส่วนใหญ่

จะเชื่อว่าการศึกษาที่ดีเป็นหนทางเดียวสู่ความสำเร็จ และยินดีเสียสละมาตรฐานในการดำรงชีวิตปัจจุบัน เพื่อให้ลูกหลานมีการศึกษาที่ดีก็ตาม คนไทยมีความรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ไม่ว่าจะเพิ่ม หรือลดของสมาชิกในครอบครัว เพราะเชื่อว่ารายได้ของสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการใช้ชีวิตในอนาคต" มร.ไมค์ให้ความเห็นผลสำรวจประเด็นหนึ่งของกลุ่มแอกซ่า ที่สอดคล้องกับเอไอเอคือ มีเพียง ๓๗% ของคนไทยที่มีการซื้อประกันสุขภาพส่วนบุคคล ถึงแม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญต่อเรื่องสุขภาพก็ตาม ถึงกระนั้นก็คิดว่า การมีเงินสำรองเพื่อใช้จ่ายเรื่องสุขภาพในอนาคตเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งประมาณ ๔๔% ของกลุ่มตัวอย่างมีมุมมองที่ดีเรื่องสุขภาพในปัจจุบัน แต่ลดลงเป็น ๔๑% ในอีก ๕ ปีข้างหน้า และมีความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นในการดูแลสุขภาพ "แต่ถึงยังก็ตาม ๔๔% ของคนไทย มีความพึงพอใจกับอาชีพของตนในปัจจุบัน และจะเพิ่มขึ้นเป็น ๔๘% ในอนาคตอีก ๕ ปีข้างหน้า ซึ่งเชื่อว่าอาชีพจะช่วยสร้างความมั่นใจในชีวิต และส่งผลถึงการเกษียณอายุ เช่นเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า อาชีพการงานคือรายได้ที่จะช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวในการดำรงชีวิตอีกด้วย" (มร.ไมค์ ให้ความเห็น)

เศรษฐกิจ - การเมืองผันผวนกระทบการชำระหนี้

ความเสี่ยงทางการเงินยิ่งเพิ่มสูงขึ้น เมื่อปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้กระทบการชำระหนี้อย่างชัดเจน เรื่องนี้บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย สำรวจหนี้สินของคนกรุงเทพฯ พบประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับหนี้สินของครัวเรือนในกรุงเทพฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อเดือนถึง ๒๑.๑% ยังพึ่งพิงแหล่งเงินกู้นอกระบบ นอกจากนี้ครัวเรือนในกรุงเทพฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถึง ๓๗.๒% มีปัญหาในการผ่อนชำระหนี้ โดยแยกเป็น ๓๓.๗% มีปัญหาในบางเดือนและ ๓.๕% มีปัญหาทุกเดือน แนวทางในการแก้ปัญหาของครัวเรือนในกรุงเทพฯ เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาไม่สามารถผ่อนชำระหนี้ได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเน้นการเจรจาประนอมหนี้ แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างถึง ๑๙.๗% หันไปกู้เงินจากแหล่งใหม่เพื่อมาใช้หนี้เก่า ซึ่งส่วนนี้จะทำให้เกิดปัญหาหนี้สินในระดับครัวเรือนพอกพูนขึ้น เนื่องจากมีโอกาสมากกว่าการหาแหล่งเงินกู้แหล่งใหม่จะเป็นการกู้ยืมเงินนอก ระบบ หรือการกู้ยืมที่ต้องยอมเสียอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม สองปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อหนี้สินคือ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ และความผันผวนทางการเมือง โดยในแง่ของความสามารถในการชำระหนี้ นั้น พบว่าผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ครัวเรือนในกรุงเทพฯ เผชิญปัญหาความสามารถในการชำระหนี้ลดลง อันเป็นผลมาจากค่าใช้จ่ายของครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ขณะเดียวกัน ในประเด็นการก่อหนี้ใหม่นี้ ครัวเรือนในกรุงเทพฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๖๐% ระบุว่าได้รับผลกระทบจากความผันผวนทางภาวะเศรษฐกิจและความผันผวนทางการเมือง ๒๔% ได้รับผลกระทบน้อย ส่วนที่เหลืออีก ๑๖% นั้นไม่ได้รับผลกระทบ ซึ่งครัวเรือนในกรุงเทพฯ ส่วนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง ทำให้ยังมีโอกาสในการก่อหนี้ใหม่ได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มโอกาสในการก่อหนี้ก็คือ การรักษาประวัติในการชำระหนี้ให้อยู่ในเกณฑ์ดีเหล่านี้เป็นภาวะเสี่ยงทางการเงิน ที่ถือว่าเป็นภัยที่อยู่ใกล้ตัวเหลือเกิน โรคนีไม่ใช่วิโรคติดต่อ เป็นแล้วรักษาง่าย แคลคคิดก่อนใช้ เก็บก่อนใช้ นี้แหละ ยาแก้โรคนานเยี่ยม

พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของคนไทยเปลี่ยนไป

สำหรับด้านพฤติกรรมการใช้เงินและการก่อหนี้ของคนไทยพบว่า พฤติกรรมหลายด้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมา ซึ่งจากความเห็นของกลุ่มบริษัทเซ็นทรัลชี้ว่า ในภาพรวมแล้วลูกค้าตลาดบณยังคงไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ยังคงมีการใช้จ่ายใช้สอยตามปกติ ขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางมีแนวโน้มเปลี่ยนพฤติกรรมมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งไลฟ์สไตล์และการท่องเที่ยวโดยพบว่ากลุ่มผู้มีรายได้ปาน

กลางมีรสนิยมการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น จากสถิติพบว่าคนไทยเดินทางไปเที่ยวต่างประเทศในปีที่ผ่านมาเป็นจำนวนกว่า ๖ ล้านคน (คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๐ จากจำนวนคนไทยทั่วประเทศ) และในจำนวนดังกล่าวมีการใช้จ่ายแล้วกว่าปีละ ๑.๗ แสนล้านบาท และยังมีแนวโน้มจะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๑๐ ต่อปี ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับการท่องเที่ยวภายในประเทศแล้วถือว่ามีเม็ดเงินกระตุ้นเศรษฐกิจที่แตกต่างกันมาก โดยพบว่าค่าใช้จ่ายภายในประเทศด้านการท่องเที่ยวของคนไทยมีอัตราการขยายตัวต่อปีอยู่แค่เฉลี่ยปีละ ๒% เท่านั้น

หนี้ครัวเรือนน่ากังวลหรือไม่ และทำอย่างไรจึงจะรับมือกับสถานการณ์เหล่านี้

ทั้งหมดนี้จากภาพรวมจะพบว่าสถานการณ์หนี้ภาคครัวเรือนอาจจะไม่ใช่สิ่งที่น่ากังวลหากหนี้ครัวเรือนนั้นเป็นไปเพื่อการลงทุนและขยายกิจการ อาทิเช่น จัดซื้อสินค้ามาจำหน่ายหรือสร้างโอกาสในการทำธุรกิจ แต่หากเป็นการก่อหนี้เพื่อการบริโภคและการใช้สอยโดยไม่ก่อให้เกิดการลงทุนที่ออกเงยอาจจะเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสนใจและติดตามให้ใกล้ชิดมากกว่า ทั้งนี้อีกประการหนึ่งคือ พฤติกรรมการบริโภคของคนไทยที่ยังคงเน้นการใช้บริการสินเชื่อรวมถึงการผ่อนชำระสินค้า ต้องพึงระวังว่าพฤติกรรมทั้งหมดนี้ต้องพึ่งพาเงินเดือนที่ได้รับจากธุรกิจ ซึ่งบริษัทหรือหน่วยธุรกิจต่าง ๆ ก็ต้องพึ่งพาภาพรวมของเศรษฐกิจประเทศเช่นกัน หากภาวะเศรษฐกิจซบเซาและส่งผลกับการปิดกิจการย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อแรงงานดังกล่าวแน่นอน ซึ่งแนวโน้มการปิดกิจการดังกล่าวได้เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปีที่ผ่านมาจากการปิดตัวของโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง รวมถึงการย้ายฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมของนักลงทุนต่างชาติไปยังกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านโดยอาศัยค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่า แรงงานหรือผู้ใช้บัตรสินเชื่อดังกล่าวย่อมประสบกับภาวะหนี้สินและเกิดหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงินได้

ด้วยเหตุนี้เพื่อป้องกันปัญหาความเสี่ยงอันอาจเกิดจากหนี้ครัวเรือน ภาคประชาชนควรพิจารณา **ระดับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนตนเอง** โดยสำหรับครัวเรือนที่มีฐานะปานกลางควรลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยหรือแสวงหาแนวทางการสร้างรายได้เสริมเพิ่มขึ้นรวมถึงการสร้างพฤติกรรมการออมที่สม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางการเงินในอนาคต ขณะที่ครัวเรือนที่มีฐานะดีนอกจากจะลงทุนในตลาดเงินและตลาดทุนแล้ว ควรมีบทบาทสนับสนุนเศรษฐกิจภายในประเทศเพิ่มขึ้นโดยเสนอให้เพิ่มปริมาณการบริโภคสินค้าและบริการภายในประเทศเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นได้

๓. กระบวนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อ ๑ คราวเรือน ๑ สัญญา

๑. จัดประชุมคณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และหาหรือแนวทางการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อ ๑ คราวเรือน ๑ สัญญาและวางแผนการดำเนินงาน มอบหมายภารกิจให้คณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

๒. เตรียมข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหนี้

๒.๑ ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเงินทุนทั้งหมด ทั้งเงินทุนของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน และเงินทุนของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

๒.๒ สืบหาข้อมูลลูกหนี้ทั้งหมดของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกสถาบันฯ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลลูกหนี้ พร้อมทั้งจัดทำทะเบียนข้อมูลครัวเรือนและภาระหนี้สินของครัวเรือน

๓. วิเคราะห์ข้อมูลลูกหนี้ และจัดแบ่งประเภทลูกหนี้ โดยพิจารณาจากจำนวนเงินที่เป็นหนี้ทั้งหมด เป็นรายบุคคล ยกตัวอย่างเช่น **กลุ่มที่ ๑** ยอดหนี้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท **กลุ่มที่ ๒** ยอดหนี้ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ – ๗๕,๐๐๐ บาท **กลุ่มที่ ๓** ยอดหนี้มากกว่า ๗๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป เป็นต้น

๔. ดำเนินการบริหารจัดการหนี้ให้เป็น ๑ คราวเรือน ๑ สัญญา โดยการปรับโครงสร้างหนี้ ดังนี้

๔.๑) เจริญต่อรองระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ โดยคณะกรรมการบริหารสถาบันฯ เป็นตัวกลางในการเจรจาทอรองระหว่างบุคคลที่เป็นหนี้ กับ คณะกรรมการกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เพื่อตกลงจะให้ความช่วยเหลือกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การปรับลดอัตราดอกเบี้ย/ค่าปรับ การยืดระยะเวลาการผ่อนชำระคืน การกำหนดวงเงินกู้ใหม่ เป็นต้น

**ทั้งนี้ต้องเชิญทั้งฝ่ายผู้กู้ และฝ่ายผู้ให้กู้ (ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน) มาทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถาบันฯ ซึ่งสถาบันฯ อาจกำหนดเงื่อนไข เช่น ระยะเวลาที่ทาสัญญาปรับโครงสร้างหนี้กับสถาบันฯ ผู้กู้ต้องไม่ทาสัญญากู้เงินจากกลุ่ม/องค์กร/กองทุนใด ๆ (อาจยกเว้นการกู้ฉุกเฉิน) หรือผู้กู้ต้องจัดทำแผนพัฒนาครอบครัว หรือผู้กู้ต้องฝากเงินสัจจะกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และควรให้ผู้กู้จัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเป็นการสร้างวินัยการออม เป็นต้น

๔.๒) โอนภาระหนี้สินของลูกหนี้ที่เข้ารับการปรับโครงสร้างหนี้ ให้กับกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกของสถาบันฯ กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยพิจารณาจากจำนวนหนี้ทั้งหมดที่มีอยู่ว่าเป็นจำนวนเงินเท่าใด ยกตัวอย่างเช่น ยอดหนี้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ให้ไปทาสัญญาปรับโครงสร้างหนี้กับกองทุนโครงการ กข.คจ. ยอดหนี้ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ – ๗๕,๐๐๐ บาท ให้ไปทาสัญญาปรับโครงสร้างหนี้กับกองทุนหมู่บ้าน ยอดหนี้มากกว่า ๗๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้ไปทาสัญญาปรับโครงสร้างหนี้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น

กองทุน กข.คจ.

กองทุนหมู่บ้านฯ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ยอดหนี้ไม่เกิน
30,000 บาท

ยอดหนี้ตั้งแต่
30,001 – 75,000 บาท

ยอดหนี้มากกว่า
75,000 บาท

ข้อสังเกต : ให้พิจารณากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแกนหลักในการปรับให้เป็น ๑ สัญญา เพราะกลุ่มออมทรัพย์ฯ เป็นกองทุนที่เกิดจากชุมชน บริหารจัดการโดยคนในชุมชน มีระเบียบที่มาจากคนในชุมชน สามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย แต่ต้องยังคงไว้ซึ่งหลักการของกลุ่มออมทรัพย์ฯ และหลักคุณธรรมห้า

๔.๓) **ปรับเปลี่ยนสัญญากู้ยืมเงินของลูกหนี้** จากเดิมที่มีหลายสัญญาให้เป็นเพียง ๑ สัญญา ๑ คราวเรือนหลังจากที่เจรจาตกลงกันได้แล้ว ให้คณะกรรมการสถาบันฯ เป็นตัวกลางในการทำสัญญากู้ยืมเงินฉบับใหม่ ระหว่างลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้กับคณะกรรมการกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกสถาบันฯ และรับเป็นเจ้าของหนี้ โดยหลักการพิจารณาว่าจะให้กลุ่มใดเป็นผู้ให้กู้รายใหม่ ต้องดูว่าลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้เป็นสมาชิกของกลุ่ม/กองทุนการเงิน นั้นด้วยหรือไม่ เมื่อได้แหล่งเงินกู้แล้ว กลุ่ม/กองทุนการเงินผู้เป็นเจ้าของหนี้ เรียกลูกหนี้มาทำสัญญาใหม่และมอบเงินไปชำระหนี้ในสัญญาเดิมให้เรียบร้อย

**ทั้งนี้ ให้กำหนดวงเงินให้เพียงพอต่อการชำระหนี้ค้างเก่า หรืออาจรวมถึงการเพิ่มวงเงินกู้ให้เพียงพอต่อการประกอบอาชีพของลูกหนี้ด้วยก็ได้ ตามแต่ข้อตกลงกัน

๔.๔) **จัดทำทะเบียนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่อีก ๑ คราวเรือน ๑ สัญญา** โดยคณะกรรมการสถาบันฯ บันทึกข้อมูลของผู้ที่เข้าร่วมการปรับโครงสร้างหนี้ แหล่งกู้ยืมใหม่ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการรายงานผลการบริหารจัดการหนี้ให้กรมฯ ทราบ

**หมายเหตุ :ลูกหนี้ที่ได้เข้ารับการปรับโครงสร้างหนี้ (๑ คราวเรือน ๑ สัญญา) ควรจัดทำแผนการบริหารจัดการหนี้ของครัวเรือนด้วย โดยมีคณะกรรมการบริหารสถาบันฯ คอยแนะนำและเป็นที่ปรึกษา

๕. ติดตามผลการดำเนินงาน

- คณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ควรลงพื้นที่ตรวจสอบเยี่ยมสมาชิกแต่ละครัวเรือนเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบปัญหาของแต่ละครัวเรือน ทั้งปัญหาหนี้สิน ปัญหาการประกอบอาชีพ ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแผนพัฒนาครอบครัวและนำมาปรับใช้กับการดำเนินการบริหารจัดการหนี้ให้กับคนในหมู่บ้าน/ชุมชนได้

- พัฒนาการ ควรติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อรับทราบปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

- นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด ควรติดตามผลจากพัฒนากรในพื้นที่ หากมีโอกาสควรลงพื้นที่ตรวจสอบเยี่ยมการดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนภายในจังหวัดให้ได้ปีละ ๑ ครั้ง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

๑. ทะเบียนข้อมูล กลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ทั้งหมดในหมู่บ้าน/ชุมชน
๒. ทะเบียนสมาชิกสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
๓. ทะเบียนคณะกรรมการบริหารสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
๔. ทะเบียนคุมเงินทุนการดำเนินงาน แบบลงรายการ
๕. ทะเบียนคุมเงินสมทบทุนจากสมาชิกรายกลุ่ม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมบริหารจัดการหนี้

๑. บันทึกการเข้าร่วมโครงการ การบริหารจัดการหนี้ ๑ ครั้ง เรือน ๑ สัญญา
๒. ทะเบียนข้อมูลครัวเรือนและภาวะหนี้สินของครัวเรือน ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินต่าง ๆ ในชุมชน
๓. ทะเบียนข้อมูลลูกหนี้ทั้งหมดของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ที่เป็นสมาชิกของสถาบันฯ
๔. ทะเบียนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ ครั้ง เรือน ๑ สัญญา
๕. หนังสือสัญญากู้ยืมเงินและการจ่ายเงินตามสัญญา (ตามรูปแบบของแต่ละกลุ่ม/กองทุน)
๖. สัญญาค้ำประกันและความผูกพัน
๗. หนังสือสัญญาการถ่ายโอนภาระหนี้สินระหว่างกลุ่ม
๘. ใบเสร็จรับเงิน
๙. เอกสารหลักฐานอื่น ๆ ประกอบสัญญา
๑๐. แบบรายงานการบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ ครั้ง เรือน ๑ สัญญา

เอกสาร/แบบฟอร์ม ต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

แบบรายงานการบริหารจัดการหนี้ ไปสู่ ๑ ครั้วเรือน ๑ สัปดาห์

จังหวัด.....

ลำดับ ที่	ชื่อศูนย์จัดการกองทุนชุมชน	จำนวนครั้วเรือน ทั้งหมด (ครั้วเรือน)	จำนวนครั้วเรือน ที่เป็นหนี้ (ครั้วเรือน)	จำนวนสัญญาเงินกู้ ทั้งหมดของครั้วเรือนที่เป็นหนี้ (สัญญาทั้งหมดก่อนปรับโครงสร้างหนี้)		ผลการบริหารจัดการหนี้		จำนวนครั้วเรือน ที่สามารถบริหารจัดการหนี้ ไปสู่ ๑ คร. ๑ สัปดาห์ (ครั้วเรือน/สัปดาห์)	หมายเหตุ
				(สัญญา) (จำนวนเงิน)	(สัญญา) (จำนวนเงิน)	ปรับโครงสร้างหนี้ (สัญญา) (จำนวนเงิน)	คงเหลือสัญญา ที่ยังไม่ได้ดำเนินการ (สัญญา) (จำนวนเงิน)		

หมายเหตุ : จำนวนครั้วเรือนที่เป็นหนี้ คือ จำนวนครั้วเรือนที่เป็นหนี้กับกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินชุมชน ที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน
ภายใต้การบริหารหนี้ไปสู่ ๑ ครั้วเรือน ๑ สัปดาห์ หมายถึง การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับประชาชนที่เป็นหนี้หลายสัญญา ให้ครั้วเรือนหนึ่งมีหนี้สินจากการกู้ยืมได้เพียงสัญญาเดียว ซึ่งหนี้สินนี้ต้องเกิด

จากการยืมเงินจากกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินชุมชน ภายในหมู่บ้าน/ชุมชน
ทั้งนี้ ให้จังหวัดรวบรวมและรายงานผลให้กรมฯ ทราบ ในเดือนเมษายน และ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
 (.....)
 ตำแหน่ง .....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

บันทึกการเข้าร่วมโครงการ
การบริหารจัดการหนี้ ๑ ครั้วเรือน ๑ สัญญา
สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบ้าน.....
(ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน)
หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) .....นามสกุล.....
บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ..... จังหวัด.....
พร้อมด้วยสมาชิกในครัวเรือน จำนวน .....คน มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ การบริหารจัดการหนี้
๑ ครั้วเรือน ๑ สัญญา และขอให้ค้ำประกันสัญญาต่อคณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน (ศูนย์จัดการ
กองทุนชุมชน) บ้าน.....ว่า จะปฏิบัติตามข้อตกลง
ดังต่อไปนี้

๑. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครัวเรือนจะบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็นประจำทุกวัน
๒. ข้าพเจ้าจะดำเนินการเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการหนี้ โดยการปรับโครงสร้างหนี้ของ
คณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน (ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน) เพื่อนำไปสู่
๑ ครั้วเรือน ๑ สัญญา
๓. ยินดีให้เจ้าหน้าที่เข้ามาร่วมวิเคราะห์ข้อมูลรายรับ - รายจ่าย และวางแผนชีวิต รวมทั้งให้
คำแนะนำ สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ยินดีที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

(ลงชื่อ) .....

(.....)

หัวหน้าครัวเรือน/ผู้แทน

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกลุ่ม.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ตำแหน่ง ประธานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

.....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

สัญญาเลขที่...../.....

สัญญาการถ่ายโอนภาระหนี้สิน ในการบริหารจัดการหนี้ ๑ คราวเรือน ๑ สัญญา
สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน (ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน) บ้าน.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

เขียนที่.....

วันที่.....

๑. ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....อายุ.....ปี
อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
เบอร์โทรศัพท์.....พร้อมด้วยสมาชิกในครัวเรือน จำนวน.....คน ปัจจุบันครัวเรือนของข้าพเจ้า
มีภาระหนี้สินกับกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงิน ภายในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเงินรวมทั้งสิ้น.....บาท
(.....) ซึ่งประกอบด้วย

๑) กลุ่ม/องค์กร/กองทุน.....	จำนวนเงิน.....	บาท
๒) กลุ่ม/องค์กร/กองทุน.....	จำนวนเงิน.....	บาท
๓) กลุ่ม/องค์กร/กองทุน.....	จำนวนเงิน.....	บาท
๔) กลุ่ม/องค์กร/กองทุน.....	จำนวนเงิน.....	บาท
๕) กลุ่ม/องค์กร/กองทุน.....	จำนวนเงิน.....	บาท

๒. ข้าพเจ้าได้ทำการปรับโครงสร้างหนี้ ตามกิจกรรม “บริหารจัดการหนี้ ๑ คราวเรือน ๑ สัญญา” โดยการรวมหนี้
ที่เหลือจากกลุ่ม/กองทุน ตามรายชื่อข้างต้น และได้ทำสัญญาการกู้เงินฉบับใหม่กับ กลุ่ม/กองทุน (ระบุชื่อกลุ่ม/กองทุน)
.....เพื่อปรับให้เป็น ๑ คราวเรือน ๑ สัญญา เป็นจำนวนเงิน.....บาท
(.....) โดยมีหลักฐานตามเอกสารสัญญาการกู้ยืมเงินเลขที่..... และ
มีผลตั้งแต่วันที่.....เป็นต้นไป

๓. ข้าพเจ้าเข้าใจระเบียบวิธีปฏิบัติของสถาบันการจัดการกองทุนชุมชน (ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน)
บ้าน.....เป็นอย่างดี และจะปฏิบัติตามระเบียบ/เงื่อนไข ของสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน
(ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน) บ้าน..... และกลุ่ม/กองทุนชุมชนที่เป็นเจ้าหนี้ใหม่ทุกประการ

ลงชื่อ.....ผู้กู้
(.....)
หัวหน้าครัวเรือน/ผู้แทน

ลงชื่อ.....ผู้ให้กู้
(.....)
ประธานกลุ่ม/กองทุนชุมชน.....

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
ประธานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)
คณะกรรมการสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน

๔. การบริหารจัดการเงิน วางแผนการเงินชาญฉลาด

Annual General Financial Management

“ถ้าคุณซื้อแต่สิ่งของที่ไม่จำเป็น ในไม่ช้า คุณก็ต้องขายสิ่งของที่คุณจำเป็น”

Warren Edward Buffet วอเรน บัฟเฟต

การวางแผนการเงิน

ทำไมต้องวางแผนการเงิน (โดย : วรพจน์ เกตุอร่าม CFP : สมาคมนักวางแผนการเงินไทย วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๗)

หลายๆ คนอาจสงสัยว่า **"ทำไมต้องวางแผนการเงิน"** ด้วย พ่อแม่หรือที่โรงเรียนก็ไม่เคยพูดไม่เคยสอนเรื่องนี้เลย และหลายคนอาจจะบอกว่าแค่จะกินจะใช้ให้เดือนชนเดือนยังไม่พอเลย จะเอาที่ไหนไปวางแผน บางคนอาจคิดว่าทำไมต้องทำให้เป็นเรื่องยุ่งยาก ก็แค่มีเงินเหลือเก็บ แล้วเอาเงินไปลงทุนตามความรู้ ความถนัดของตัวเอง ก็น่าจะโอเคแล้วหรือบ้างอาจจะคิดว่าตอนนี้ก็มีเงินตั้งเยอะแล้ว ไม่เห็นจำเป็นต้องวางแผนเลย กินใช้ยังไงก็ไม่หมด

ผมอยากจะบอกว่า ใช่ครับ คุณไม่จำเป็นต้องวางแผนการเงินเลยครับ ถ้าคุณไม่ได้ใส่ใจว่า "เป้าหมายในชีวิตของคุณ" สำคัญกับคุณแค่ไหน แต่ถ้าคุณคิดว่าเป้าหมายนั้น ๆ สำคัญและต้องสำเร็จ ผมคิดว่าคุณคงต้อง "จำเป็น" ครับ ไม่แปลกครับที่คุณอาจไม่เคยได้ยินเรื่อง นี้จากพ่อแม่หรือจากโรงเรียน เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทยไม่ว่าคุณจะอยู่ในสถานะไหน คุณก็ต้องวางแผนครับ ถ้าคุณอยู่ในฐานะแบบใช้จ่ายเดือนชนเดือน มีหนี้ก็เยอะต้องจัดการ คุณต้องรีบออกจากวังวนนั้นให้เร็วที่สุด ถ้าคุณเป็นพวกมีเงินเหลือเก็บ คุณยังต้องตรวจสอบครับว่า สิ่งที่คุณทำอยู่นั้น ช่วยให้เป้าหมายคุณเป็นจริงหรือไม่ และถ้าคุณมีเงินเหลือกินเหลือใช้ คุณยังต้องวางแผนเลยครับว่าจะทำอย่างไรให้ความมั่งคั่งนี้อยู่กับคุณตลอดไปนอกจากนี้ยังมีอีกหลายเหตุผล

ความไม่แน่นอนของชีวิต เพราะชีวิตคือความไม่แน่นอน บางครั้งสิ่งที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นได้ ใครจะคิดว่าปี ๒๕๕๓ จะมีจลาจลกลางเมือง ปี ๒๕๕๔ น้ำจะท่วมใหญ่ และอีกหลายๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมา บางเหตุการณ์อาจเป็นอุปสรรคเล็ก ๆ ในชีวิต แต่บางเหตุการณ์อาจเป็นอุปสรรคใหญ่ ที่ทำให้เรารับมือได้ยาก ดังนั้นการมีเงินสดฉุกเฉิน (Emergency Fund) และการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) จึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป เดิมสังคมไทยเป็นครอบครัวขยาย พี่ ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยอยู่ด้วยกัน หรือใกล้ๆ กัน สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ง่าย คนยุคก่อนมีลูกเยอะ ๘ คน ๑๐ คน ตอนแก่ก็ไม่ต้องกังวล เพราะจะมีลูกๆ มาช่วยดูแลเขาได้ แต่ปัจจุบันคนสมัยใหม่แต่งงานช้าลง มีลูกน้อยลง หรือบางที่ไม่มีเลย เป็นโสดอีกต่างหาก ดังนั้นในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า สังคมไทยจะกลายเป็น "สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society)" เหมือนประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นภาระดูแลผู้สูงวัยเหล่านี้ รัฐคงไม่สามารถช่วยเหลือได้ จะหวังพึ่งลูกก็ไม่มีลูก หรือมีลูกน้อยเกินไป จนไม่สามารถพึ่งได้ คนเหล่านี้จำเป็นต้องพึ่งตัวเองเป็นหลักครับ ดังนั้นการวางแผนเกษียณ (Retirement Planning) จะมีความจำเป็นมากขึ้น สำหรับคนยุคปัจจุบัน

การมีลูกน้อยลงของคนยุคใหม่ ทำให้คนยุคใหม่ใส่ใจกับความสำเร็จของลูกมากขึ้น ต้องหาสิ่งที่ดีที่สุดให้ลูกๆ โดยเฉพาะการศึกษา จะเห็นได้ว่าเด็กยุคใหม่ส่วนใหญ่เรียน bilingual มากขึ้น นอกจากเรียนใน

โรงเรียนแล้ว พ่อแม่ยังให้ไปเรียนพิเศษ เรียนดนตรี กีฬา อีกต่างหาก **ดังนั้นการวางแผนการศึกษาให้กับลูก (Education Fund) จึงมีความสำคัญมากขึ้นเช่นกันครับ**

โครงสร้างดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไปสมัย เราเป็นเด็ก ๆ เราทุกคนคงถูกสอนให้ออมเงินและนำเงินออมไปฝากธนาคารใช้ไหมครับ มันถูกต้องเลยครับ เพราะการฝากเงินที่ธนาคารในสมัยก่อน เป็นตัวเลือกแทบจะตัวเลือกเดียวที่คนทั่วไปทำได้ เพราะยุคนั้นไม่มีสินค้าทางการเงินให้เลือกมากนัก และดอกเบี้ยในธนาคารก็เยอะมาก หลาย ๆ คนอาจจะไม่เชื่อว่าดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารของไทยเราเคยมากกว่า ๑๐% ซึ่งมันเป็นเรื่องจริงในอดีต แล้วมาดูตอนนี้สิครับ อัตราดอกเบี้ยในธนาคารปัจจุบัน ถ้าฝากออมทรัพย์ ก็ ๐.๗๕% ฝากประจำก็ ๒% กว่าๆ ดังนั้นการฝากเงินในธนาคารอาจไม่ใช่คำตอบที่ดีนักเหมือนในอดีต ดอกเบี้ยทบต้น ๑๐% จะทำให้เงินต้น ๑๐๐ บาท กลายเป็น ๒๐๐ บาท ในเวลา ๗.๒ ปี แต่ถ้าดอกเบี้ย ๒% จะต้องใช้เวลาถึง ๓๖ ปี คงเห็นแล้วใช่ไหมครับว่าเราคงอาศัยการฝากเงินในธนาคารอย่างเดียวไม่ได้แล้ว

มีสติฟังบรรจบให้ครบบาท   อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
มีน้อย ใช้น้อย ค่อยบรรจบ   อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
บทประพันธ์ : สุนทรภู่

หลายคนคงเคยผ่านหุบหกลอนที่สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการวางแผนการเงินนี้กันมาบ้าง ซึ่งหากคุณเป็นคนหนึ่งที่ต้องการมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีชีวิตที่มั่นคง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักวางแผนการเงินให้เป็นนั้น เพราะการวางแผนการเงิน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เราสามารถจัดการชีวิตอย่างเป็นระบบ ให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย และมีเงินเหลือไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน มีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผล หรือลงทุนในอนาคตได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เพื่อสร้างอนาคตที่สดใสและมั่นคงนั่นเอง

ใครบ้างที่ต้องวางแผนการเงิน

จริง ๆ แล้ว ไม่ว่าจะวัยไหน ๆ ทุกคนสามารถวางแผนการเงินได้ทั้งนั้น

วัยเด็ก วัยที่เหมาะสมแก่ การบ่มเพาะนิสัยในการใช้จ่ายเงินอย่างสมเหตุสมผล ให้เด็กรู้จักค่าของเงิน สอนให้ลูกรู้จักเก็บออมรู้จักวางแผนใช้จ่ายเงิน สิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่ดีให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้เงินเป็น

วัยทำงาน วัยกำลังสร้างเนื้อสร้างตัว มีรายได้เป็นของตัวเองและมีอิสระในการใช้จ่าย ซึ่งหากไม่มีการวางแผนการเงินที่ดีแล้ว โอกาสที่เงินจะรั่วไหลไปตามกระแสสังคม กิน เที่ยว ใช้ ซื้อป ย่อมเกิดขึ้นได้มาก และโอกาสที่จะก้าวต่อไปในชีวิต เช่น ซื้อรถ ซื้อบ้าน แต่งงาน สร้างครอบครัว ก็ย่อมถอยห่างออกไปเช่นกัน

วัยสร้างครอบครัว การสร้างครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ เพราะไม่ได้รับผิดชอบเฉพาะตัวเอง หากยังมีสมาชิกใน ครอบครัว ที่ต้องดูแล จึงจำเป็นต้องวางแผนการเงินให้รัดกุม เพราะนอกจากจะต้องจัดสรรรายได้ให้เพียงพอต่อรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน เช่น ค่ากินใช้ ค่าขนมลูก ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ฯลฯ แล้วยังมีค่าเทอมลูก และรายจ่ายไม่ประจำ เช่น ค่าซ่อมรถ ซ่อมบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ฯลฯ

วัยเกษียณ แม้ว่าภาระการเงินต่าง ๆ จะน้อยลงแต่ก็ยังจำเป็นต้องวางแผนการเงินเช่นกัน เพื่อไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากคนวัยนี้ส่วนใหญ่รายรับจะน้อยลง ในขณะที่รายจ่ายด้านการดูแลสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะคุณอยู่ในช่วงวัยไหน คุณก็ควรที่จะมีการวางแผนการเงินอย่างเป็นระบบ

“วางแผนการเงินตั้งแต่วันนี้ เพื่อความมั่นคงในวันข้างหน้า”

วางแผนการเงิน...เรื่องง่าย ๆ

ประเมินฐานะการเงิน

นำสินทรัพย์ทั้งหมดมาเป็นตัวตั้งแล้วหักลบด้วยหนี้สินทั้งหมดส่วนที่เหลือจึงเป็นส่วนของคุณ หรือที่เรียกว่า “ความมั่งคั่งสุทธิ” ซึ่งเป็นตัวที่สะท้อนฐานะการเงินที่แท้จริงของคุณเครื่องมือที่จะช่วยให้คุณ สามารถประเมิน “ความมั่งคั่งสุทธิ” ได้คือ การทำบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน

วิธีจัดทำบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน

1. สินทรัพย์	2. หนี้สิน
<p>1.1 บันทึกรายการสินทรัพย์ โดยจำแนกประเภท ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • สินทรัพย์สภาพคล่อง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร • สินทรัพย์เพื่อการลงทุน เช่น พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้นทุน และกองทุนรวม • สินทรัพย์ส่วนตัว เช่น บ้าน รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง เครื่องประดับ <p>1.2 รวมมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด</p>	<p>2.1 บันทึกรายการหนี้สิน โดยจำแนกประเภท ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • หนี้สินระยะสั้น คือ หนี้ที่ต้องจ่ายคืนภายในเวลาไม่เกิน 1 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภค เช่น หนี้บัตรเครดิต หรือการซื้อสินค้าเงินผ่อน • หนี้สินระยะยาว คือ หนี้ที่มีเวลาผ่อนชำระนานกว่า 1 ปี เช่น หนี้ที่เกิดจากการซื้อบ้าน และรถยนต์ <p>2.2 รวมจำนวนหนี้สินทั้งหมด</p>

การคิดความมั่งคั่งสุทธิ

ตารางสำหรับจัดทำบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน

สินทรัพย์		หนี้สิน	
สินทรัพย์สภาพคล่อง		หนี้สินระยะสั้น	
1)	.....	1)	.....
2)	.....	2)	.....
3)	.....	3)	.....
	รวม		รวม
สินทรัพย์เพื่อการลงทุน		หนี้สินระยะยาว	
1)	.....	1)	.....
2)	.....	2)	.....
3)	.....	3)	.....
4)	.....		รวม
5)	.....		.....
	รวม		
สินทรัพย์ส่วนตัว			
1)	.....		
2)	.....		
3)	.....		
4)	.....		
	รวม		
		รวมจำนวนหนี้สินทั้งหมด	
รวมมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด			
<p>ความมั่งคั่งสุทธิ</p> <p>สินทรัพย์-หนี้สิน = ...</p>			

จดไว้...ช่วยได้

หากคุณอยากรู้ว่าที่ผ่านมารูปแบบการใช้จ่ายของคุณเป็นเช่นไร วิธีง่าย ๆ คือการจดบันทึกรายรับ รายจ่ายประจำวัน และจัดทำสรุปการใช้จ่ายเมื่อสิ้นเดือนซึ่งการจดจะช่วยให้เห็นภาพรวมของรายได้ว่ามาจากที่ใดบ้าง และรายจ่ายที่ผ่านมามีทั้งหมดไปกับเรื่องใดบ้าง

ตารางสำหรับบันทึกรายรับ-รายจ่าย ประจำวัน และสรุปเมื่อสิ้นเดือน (ตัวอย่าง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้)

สรุปรายรับ - รายจ่าย			
วันที่	รายรับ	รายจ่าย	คงเหลือ
๑			

๒. ตั้งเป้าหมายให้ชัดและสอดคล้องกับความสามารถทางการเงิน

ในชีวิตจริงคนเรามีเป้าหมายทางการเงินหลายอย่าง เช่น อยากมีบ้าน มีรถมีครอบครัวมีลูก มีชีวิตที่ดีหลังวัยเกษียณ แต่หากคุณมีข้อจำกัดทางการเงิน คุณต้องตั้งเป้าหมายอย่างเป็นระบบชัดเจน โดยอาจแบ่งเป้าหมายออกเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถทางการเงินของคุณ เช่น เป้าหมายในระยะสั้น (ไม่เกิน ๑ ปี) จะเก็บเงินเพื่อซื้อสิ่งของที่จำเป็น เป้าหมายระยะกลาง (๑-๓ ปี) จะเดินทางท่องเที่ยวเป็นที่สำคัญ ต้องไม่ลืมลำดับความสำคัญของแต่ละเป้าหมายที่คุณวางไว้ด้วย หากเป้าหมายใดยังไม่สำคัญมากและรอได้ ก็ควรเลื่อนออกไปก่อน

๓. จัดทำแผน...เพื่อไปสู่เป้าหมาย

เมื่อตั้งเป้าหมายแล้ว คราวนี้ก็มาถึงการจัดทำแผน หรือเส้นทางเดิน เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่เราปักธงไว้

ตัวอย่าง : แผนสู่เป้าหมายทางการเงิน

เป้าหมาย	งบประมาณ
ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงครัว ประกอบด้วย	๖๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอุปกรณ์ครัว	๒๕,๐๐๐ บาท
- ค่าติดตั้งและตกแต่ง	๕,๐๐๐ บาท
- ค่างานช่างไม้สำหรับตู้ในครัว	๓๐,๐๐๐ บาท
ระยะเวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	๑ ปี
จำนวนเงินที่ต้องเก็บต่อเดือน	๕,๐๐๐ บาท

สิ่งสำคัญคือ ระยะเวลา กับความสามารถในการเก็บเงิน ของคุณต้องสัมพันธ์กันด้วย เพื่อให้เป้าหมายที่ตั้งไว้เป็นจริงมากที่สุด โดยไม่กดดันตัวเองมากเกินไป

เช่น หากคุณมีแผนที่จะปรับปรุงห้องครัวในอีก ๑ ปีข้างหน้า โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท คุณต้องเก็บเงินเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท แต่หากจะปรับปรุงห้องครัวในอีก ๖ เดือนข้างหน้า คุณต้องเก็บเงินถึงเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท

ในการทำแผนสำหรับเป้าหมายระยะยาว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเผื่อเงินเพื่อ หรือภาวะที่สินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้นในแต่ละปีด้วย อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของอัตราดอกเบี้ยทบต้นและผลตอบแทนจากการลงทุน จะเป็นตัวช่วยที่ทำให้เงินของคุณเพิ่มค่า ติดตามอ่านได้ในบทที่ ๓ เงินงอกเงยชีวิตงอกงาม

๔. ปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด

ไม่ว่าแผนที่วางไว้จะดีเพียงใดก็จะไม่เกิดประโยชน์เลย หากขาดการปฏิบัติที่จริงจังและต่อเนื่อง เพราะฉะนั้นอย่าเผลอใจไปกับสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในแผนของคุณจะดีที่สุด

๕. ตรวจสอบและปรับแผนให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

ในระหว่างที่เราปฏิบัติตามแผนอยู่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคอยตรวจสอบอยู่เสมอว่า การออมเงิน

เป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนต้องหาสาเหตุให้ได้ว่า เกิดจากปัจจัยภายใน คือ ตัวเรา หรือปัจจัยภายนอก เช่นราคาสินค้าเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ยเพิ่ม รายรับลดลง ฯลฯ แล้วหาทางปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

การวางแผนที่ดี จะช่วยให้เราเดินไปสู่จุดหมายได้ถูกทิศทาง แต่จะถึงเร็วหรือช้า หรือไม่ถึง นั้นก็ขึ้นอยู่กับว่า คุณมีความตั้งใจแน่วแน่ และมีวินัยในการเก็บออมมากน้อยแค่ไหนด้วย

ติดตาม ประเมินผล ทบทวน และปรับปรุงแผน

รายการ	งบประมาณการใช้จ่าย	รายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง (บาท)	ประเมินการใช้จ่ายจริงตามงบประมาณ
(๑) เงินเดือน	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	
(๒) เงินออม			
- เงินออมทั่วไป	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	✓
- เงินออมเพื่อฉุกเฉิน	๑,๐๐๐	๐	X
(๓) เงินเหลือสำหรับการใช้จ่าย = (๑) - (๒)	๑๒,๐๐๐	๑๓,๐๐๐	
(๔) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็น	๗,๔๐๐	๗,๕๗๒	
- ค่าเช่าบ้าน	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	✓
- ค่าน้ำ/ค่าไฟ	๒๐๐	๑๙๐	✓
- ค่าอาหาร	๒,๗๐๐	๒,๘๘๒	X
- ค่ารถตู้เดินทางไปทำงาน	๒,๐๐๐	๑,๘๐๐	✓
- ค่าของใช้ส่วนตัว	๕๐๐	๗๐๐	X
(๕) ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	๔,๖๐๐	๕,๒๐๐	
- ค่าบุหรี	๑,๒๐๐	๑,๖๙๘	X
- ค่าลอตเตอรี่	๔๐๐	๖๐๐	X
- ค่าเสื้อผ้า	๑,๕๐๐	๑,๗๗๗	X
- ดูหนัง	๑,๕๐๐	๑,๑๒๕	✓
(๖) รวมค่าใช้จ่าย = (๔) + (๕)	๑๒,๐๐๐	๑๒,๗๗๒	
(๗) เงินเหลือสำหรับเก็บออมเพิ่มเติม = (๓) - (๖)	๐	๒๒๘	

เคล็ดลับสู่ความมั่นคงทางการเงิน

นอกจากจะวางแผนการเงินอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังมีรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะช่วยพาคุณ

ไปถึงเป้าหมายและก้าวไปสู่ “ความมั่นคงทางการเงิน” ได้เร็วขึ้น...ลองดูว่า วิธีไหนเหมาะกับคุณ แล้วลงมือทำ

○ จัดสรรรายได้สำหรับค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท

โดยดูว่าค่าใช้จ่ายจำเป็นในแต่ละเดือนมีอะไรบ้าง จากนั้นแบ่งรายได้ออกเป็นส่วน ๆ ส่วนหนึ่งกันไว้เพื่อเป็นเงินออม ส่วนหนึ่งกันไว้สำหรับค่าใช้จ่ายเหล่านั้น หากรายรับไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายและเก็บออม เห็นที่คงต้องหันหน้าปรึกษากันในครอบครัวเสียแล้วว่า จะลดรายจ่าย หรือมีวิธีเพิ่ม

○ จัดเก็บใบเสร็จ และจ่ายเงินให้ตรงกำหนด

เพื่อไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเพิ่มโดยไม่จำเป็น โดยอาจจะจดไว้ที่ปฏิทินหรือบันทึกไว้ในโทรศัพท์มือถือ ก็จะช่วยเตือนความจำได้

○ ออมเงินล่วงหน้าสำหรับรายจ่ายก้อนโต

หากรู้ล่วงหน้าว่าเดือนใดจะมีค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก เช่น ค่าเล่าเรียนลูก ค่าต่อเติมบ้าน ควรวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ

○ บริหารเงินออมอย่างมืออาชีพ

การนำเงินออมที่มีอยู่มาบริหารจัดการให้งอกเงย มีหลายวิธี เช่น ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ซื้อประกันแบบสะสมทรัพย์ ซื้อกองทุนรวม ฯลฯ ซึ่งแน่นอนว่าคุณต้องศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจรูปแบบการออมนั้นให้ดีว่าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มกับความเสี่ยงที่มีหรือไม่ รวมทั้งติดตามข่าวสารภาวะเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อ การออมของคุณด้วย เช่น ในภาวะอัตราดอกเบี้ยขาขึ้น อาจฝากประจำระยะสั้น ๆ หรือซื้อกองทุนรวม หรือพันธบัตรที่มีระยะเวลาครบกำหนดสั้น ๆ เพื่อรับผลตอบแทนที่สูงขึ้นเมื่อนำเงินไปฝาก

○ บริหารหนี้อย่างชาญฉลาด

การก่อหนี้ไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวเสมอไป หากรู้จักบริหารจัดการ และก่อหนี้ที่มีประโยชน์ สินเชื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินได้เร็วขึ้น เช่น กู้เพื่อซื้อบ้าน กู้เพื่อประกอบธุรกิจ แต่สิ่งสำคัญ คือ ต้องประเมินความสามารถในการชำระคืนของตนเองด้วย โดยมีหลักคร่าว ๆ คือ ภาระในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยของหนี้ทุกประเภทรวมกันในแต่ละเดือน ไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน

○ หยุดวงจรถหนี้

หากคุณมีหนี้สินเกินตัว เห็นที่ต้องหยุดวงจรถหนี้ที่เสีย โดยการรัดเข็มขัดประหยัดมากขึ้น และค่อย ๆ หายยผ่อนชำระจนหนี้หมด โดยเฉพาะหนี้ที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยสูง เช่น หนี้บัตรเครดิต (อัตราดอกเบี้ย 20% ต่อปี) หรือสินเชื่อส่วนบุคคล (อัตราดอกเบี้ย 28% ต่อปี) และไม่ควรถูกหนี้อื่นเพิ่ม ซึ่งหากคุณไม่แน่ใจว่าจะสามารถชำระคืนหนี้สินนั้นได้หรือไม่ ก็ควรหารือกับเจ้าหนี้เพื่อหาทางออกร่วมกัน มากกว่าจะคิดหนีหนี้

○ พร้อมรับมือกับความไม่แน่นอน

ควรมีเงินออมเผื่อไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ที่ครอบคลุมรายจ่ายประจำอย่างน้อย 6 เดือน แต่ถ้าเป็นช่วงเริ่มต้นก็ค่อย ๆ หายยเก็บสะสมเพิ่มไปเรื่อย ๆ ก็ได้ ยังมีมากยิ่งดี

ตรวจสอบสวัสดิการและประกันสุขภาพที่มีอยู่ว่าครอบคลุมแค่ไหน หากไม่เพียงพอควรทำประกันสุขภาพเพิ่มเติม

ก่อนตัดสินใจกู้ยืมเงินทุกครั้ง ควรนำประเด็นความไม่แน่นอนของรายได้ในอนาคตมาประกอบการพิจารณาด้วย

หากเป็นไปได้ ควรหาแหล่งรายได้เสริม เช่น ทำงานพิเศษ ทำงานล่วงเวลา หรือสร้างรายได้จากสินทรัพย์ที่มี เช่น การให้เช่าที่ดิน ดีกว่าปล่อยไว้เฉย ๆ

o **เตรียมความพร้อมยามเกษียณ**

หลายคนอาจมองว่า อีกตั้งนานกว่าจะเกษียณ รอไปก่อนค่อยคิดก็ได้แต่พอมานึกได้อีกทีก็เขาใกล้วัยเกษียณเสียแล้ว ทั้งที่จริงยิ่งเราเตรียมการไว้ล่วงหน้าเร็วเท่าไร ก็ยิ่งทำให้เรามีความมั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณมากขึ้นเท่านั้น...แล้วต้องมีเงินเท่าไร ถึงจะพอใช้ในยามเกษียณล่ะ ?

เมื่อถึงยามเกษียณ เราจะมีเงินก้อนหนึ่งที่ได้มาจากการเก็บหอมรอมริบน้ำพักน้ำแรงตลอดชีวิตการทำงาน บางคนอาจได้รับบำนาญ หรือบางคนอาจได้รับเงินก้อนจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพการประมาณการคร่าว ๆ ว่า ต้องมีเงินเท่าไร จึงจะพอใช้หลังเกษียณ สามารถทำได้ง่าย ๆ โดย

แนวคิดที่ 1 : นำเงินออมมาใช้จ่ายหลังเกษียณ

$$\text{เงินที่ควรมี} = \text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ} \times 12 \text{ เดือน} \times \text{จำนวนปีที่คาดว่าจะมีชีวิตหลังเกษียณ}$$

แนวคิดที่ 2 : นำดอกผลของเงินออมและเงินลงทุนมาใช้จ่ายหลังเกษียณ

$$\text{เงินที่ควรมี} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายต่อเดือนหลังเกษียณ} \times ๑๒ \text{ เดือน}}{\text{อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของเงินออมและเงินลงทุน (\% ต่อปี)}}$$

o **ขอต่อสรรหาทางการเงินยามเกษียณ**

การมีอิสระทางการเงินในวัยเกษียณเป็นสิ่งที่ดีหลาย ๆ คนใฝ่ฝันซึ่งแน่นอนว่า การจะทำแบบนั้นได้รายได้ต้องเพียงพอสำหรับรายจ่ายที่จำเป็น เพียงพอสำหรับทำกิจกรรมเพื่อความสุขแห่งชีวิต และเพียงพอสำหรับการดูแลสุขภาพตามวัยด้วย

วิธีที่จะช่วยให้คุณสามารเกษียณอายุสบาย ๆ ไร้กังวลเรื่องเงิน คือ

รู้รายรับต่อเดือน แหล่งที่มา และความมั่นคงของรายรับ เช่น จาก บำนาญ จากบำเหน็จจากเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือจากเงินลงทุนต่าง ๆ

รู้รายจ่ายต่อเดือนเปรียบเทียบกับรายรับที่คาดว่าจะได้รับ โดย ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายประจำหลังเกษียณมักจะลดลง ซึ่งประเมินกันว่า ค่าใช้จ่าย ต่อเดือนหลังเกษียณจะอยู่ที่ ๗๐-๘๐% ของค่าใช้จ่ายต่อเดือนก่อนเกษียณ เช่น หากก่อนเกษียณมีค่าใช้จ่ายต่อเดือน ๓๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ จะประมาณ ๒๑,๐๐๐-๒๔,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ยังไม่รวมเงินเพื่อ และค่ารักษาพยาบาล ที่อาจเพิ่มขึ้นตามวัย

o **ตรวจสอบหลักประกันความมั่นคงทางการเงิน** เช่น ประกันสุขภาพ และความคุ้มครองสวัสดิการที่เบิกได้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าหากเกิดเหตุที่ไม่คาดฝันจะไม่กระทบกับจำนวนเงินที่จำเป็นสำหรับใช้จ่ายประจำ หากตรวจสอบ แล้วพบว่า ไม่ครอบคลุมเพียงพอควรพิจารณาออมหรือซื้อประกันเพิ่มเติม

o **มีปัจจัยอะไรบ้างที่อาจส่งผลกระทบต่อรายรับ-รายจ่าย** เช่น อัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ อาจกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย จำนวนปี ที่คาดว่าจะมีอายุหลังเกษียณ ลูกหลาน ที่อาจจะนำพาความเดือดเนื้อร้อนใจมาให้

แบบทดสอบความมั่นคงทางการเงิน

๑) ปัจจุบันฉันมีรายได้หลักมาจาก.....	
เงินเดือน หรือค่าจ้าง	๓ คะแนน
ธุรกิจส่วนตัว หรืออาชีพ	๓ คะแนน

อิสระ สิ้นทรัพย์	๓ คะแนน
ไม่มีรายได้ประจำ	๐ คะแนน
๒) นอกจากรายได้หลักแล้ว ฉันยังมีรายได้มาจากแหล่งอื่น.....	
ไม่มี	๐ คะแนน
มีบ้าง แต่ไม่มาก หรือไม่แน่นอน	๑ คะแนน
มีแน่นอนและต่อเนื่อง	๒ คะแนน
๓) ภาระหนี้สินของฉัน	
๐-๑๐% ของรายได้ต่อเดือน	๒ คะแนน
๑๐-๓๐% ของรายได้ต่อเดือน	๑ คะแนน
มากกว่า ๓๐% ของรายได้ต่อเดือน	๐ คะแนน
๔) ในแต่ละเดือน ฉันมีเงินเหลือจากการใช้จ่าย.....	
มากกว่า ๒๐% ของรายได้ต่อเดือน	๓ คะแนน
มากกว่า ๑๐% ของรายได้ต่อเดือน	๒ คะแนน
ไม่มาก บางครั้งรายได้ก็แทบจะไม่พอกับค่าใช้จ่าย	๑ คะแนน
ฉันต้องพึ่งพาการกู้ยืมจากบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล รวมถึงสินเชื่อครอบครัว อยู่เป็นประจำ	๐ คะแนน
๕) ฉันมีเงินสำรองเพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่โดยไม่มีรายได้ นานที่สุด.....	
ไม่เกิน ๓ เดือน	๐ คะแนน
ประมาณ ๓-๖ เดือน	๑ คะแนน
ประมาณ ๖ เดือน - ๑ ปี	๒ คะแนน
มากกว่า ๑ ปี	๓ คะแนน
๖) หลักประกันสำหรับความเสี่ยงทางการเงิน (ชีวิต/สุขภาพ/รายได้/ทรัพย์สิน/รถ ฯลฯ) ของฉัน	
มีประกันสำหรับความเสี่ยงทางการเงินไว้เกือบทุกประเภท และครอบคลุมความเสี่ยงหลัก ๆ ที่มี	๒ คะแนน
ทำประกันไว้บ้าง และครอบคลุมความเสี่ยงได้บางส่วน	๑ คะแนน
ไม่ได้ทำประกันไว้	๐ คะแนน
๗) แผนสำหรับการเกษียณอายุของฉัน... ฉันมีความพร้อมทางการเงิน	
ฉันมีความพร้อมแล้วสำหรับการเกษียณอายุ	๒ คะแนน
ฉันวางแผนไว้แล้ว และกำลังดำเนินการตามแผน เพื่อให้มีความพร้อมทางการเงินในวันเกษียณอายุ	๑ คะแนน
ฉันยังไม่แน่ใจว่าฉันสามารถเกษียณอายุอย่างมีความพร้อมทางการเงิน	๐ คะแนน

๐ ๐-๕ คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน : ระดับต่ำ” ปัญหาหนักอกของคุณ คือ รายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน รวมถึงไม่มีเงินออมเพื่อเอาไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน และไม่ได้ทำประกันที่ครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงินอย่างเพียงพอ เราแนะนำให้คุณตั้งใจมั่นว่า “ฉันจะอยู่ให้ได้ด้วยรายได้ของฉัน และจะไม่ก่อหนี้เพิ่ม” ซึ่งคุณทำได้ด้วยการประกอบสัมมาชีพด้วยความขยันขันแข็ง หรืออาจพัฒนาทักษะอาชีพเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการหารายได้ เมื่อมีรายได้เข้ามา คุณควรกันเงินออมไว้ส่วนหนึ่งก่อนที่จะใช้จ่าย

และพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น อย่าลืมว่าเศรษฐกิจหลายคนที่ก่อร่างสร้างตัวด้วยสติปัญญา ความขยันหมั่นเพียร และการประหยัด อดออม คุณเองก็ทำได้ !

○ **๖-๙ คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน : ระดับกลาง ค่อนข้างต่ำ”** คุณอยู่ในฐานะพออยู่พอกิน ไม่ถึงกับยากลำบาก แต่หากต้องการสร้างอนาคตที่มั่นคง คุณอาจต้องหารายได้เสริม หรือระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น การทำบัญชีรายรับ- รายจ่ายจะช่วยให้ทราบว่ารายจ่ายที่จำเป็นมีจำนวนเท่าไร และรายจ่ายใดไม่จำเป็น สามารถลดทอนลงเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินออมได้ นอกจากนี้ การพิจารณาทำประกันให้ครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงินที่มีอยู่ ก็สำคัญเช่นเดียวกัน

○ **๑๐-๑๔ คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน: ระดับกลาง ค่อนข้างสูง”** ฐานะการเงินของคุณอยู่ในระดับปานกลาง มีรายได้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายและมีเงินเหลือสำหรับเก็บออม หรือคุณอาจจะเป็นผู้ที่รู้จักการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงก็เป็นได้ การรักษาวินัยทางการเงินที่ดี จะช่วยให้คุณมีฐานะการเงินที่มั่นคงและมั่งคั่งขึ้น อย่างแน่นอน ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการออมและการลงทุนประเภทต่าง ๆ เพื่อบริหารเงินออมให้เพิ่มค่ามากกว่าเงินเฟ้อ นอกจากนี้การพิจารณาทำประกันให้ครอบคลุมความเสี่ยงทางการเงินที่คุณมีก็สำคัญสำหรับคุณ

○ **๑๕-๑๗ คะแนน “ความมั่นคงทางการเงิน: ระดับสูง”** ฐานะการเงินของคุณมีความมั่นคง มีเงินออมที่เพียงพอ ประเด็นทางการเงินที่คุณให้ความสำคัญคือ การลงทุน หรือการสร้างรายได้จากสินทรัพย์ ซึ่งการตัดสินใจลงทุนแต่ละครั้ง ควรศึกษาหาข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อให้เข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่จะลงทุนและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน หรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่นำเสนอโดยสถาบัน การเงินอื่นด้วย

การออม “เงินนอกเงย ชีวิตงดงาม”

“เงิน” ...มีค่ากว่าที่คิด

○ พลังของดอกเบี๋ยทบต้น

ถ้าจู่ ๆ มีคนเสนอเงินให้คุณ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยให้คุณเลือกว่าจะรับเงินวันนี้ หรือจะรับเงินในอีก ๑ ปีข้างหน้า คุณจะเลือกรับเงินแบบไหน ?...แน่นอนว่า ใคร ๆ ก็อยากได้เงินวันนี้กันทั้งนั้น เพราะว่าเงินจำนวนเดียวกันที่ได้รับในเวลาต่างกัน จะมีค่าไม่เท่ากัน โดยเงินที่ได้รับก่อน จะมีค่ามากกว่านั่นเอง

เหตุผลที่ทำให้เงินที่ได้รับเร็วกว่า มีค่ามากกว่าเงินที่ได้รับช้ากว่า **เพราะว่า “เงินมีดอกเบี๋ย”** และผู้ที่ถือเงินไว้จะมีรายรับดอกเบี๋ย ที่เกิดจากการนำเงินสดไปฝากธนาคาร หรือลงทุน ซึ่งถ้าคุณเลือกรับเงินในวันนี้ และนำเงินไปฝากธนาคาร ในอัตราดอกเบี๋ยเงินฝาก ๓% ต่อปี เมื่อครบ ๑ ปี เงินของคุณ จะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐,๓๐๐ บาท ซึ่งจะกลายเป็นเงินต้นของปีที่ ๒ และในปีถัด ๆ ไป ดอกเบี๋ยของปีนั้นจะถูกทบเข้ากับเงินต้น และกลายเป็นเงินต้นของปีถัดไป เช่นนี้ ไปเรื่อย ๆ แต่หากคุณเลือกที่จะรับเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ในอีก ๑ ปีข้างหน้า จะเท่ากับว่า คุณได้รับเงินเพียง ๙,๗๐๙ บาทในวันนี้ (๑๐,๐๐๐/๑.๐๓)...**และนี่คือเหตุผลที่ควรเริ่มออมตั้งแต่วันนี้ !**

○ สูตรคำนวณเงินรวมที่จะได้จากดอกเบี๋ยทบต้น

$$\text{จำนวนเงินรวม} = \text{เงินต้น} \times (1 + \text{อัตราดอกเบี้ยต่อปี})^{\text{จำนวนปี}}$$

ตัวอย่าง ฝากเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท ไว้ ๑๐ ปี โดยได้รับดอกเบี้ย ๓% ต่อปี
 จำนวนเงินรวมดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีที่ ๑๐ = $10,000 \times (1 + 0.03)^{10}$
 = ๑๓,๔๓๙.๑๖ บาท

๐ ออมก่อน...รวยก่อน

หากให้คุณออมเงินปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๐ ปี รวมเงินออม สะสมทั้งสิ้น ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยมีอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ ๕% ต่อปี เท่ากันทุกปี จะพบว่าถ้าคุณออมเร็ว คือในช่วงอายุ ๓๑-๔๐ ปี เมื่ออายุครบ ๖๐ ปี คุณจะ มีเงินประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ถ้าออมช้าไปอีก ๑๐ ปี เป็นในช่วงอายุ ๔๑-๕๐ ปี เมื่อคุณอายุครบ ๖๐ ปี คุณจะ มีเงินประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท

...นั่นหมายความว่า ยิ่งคุณเริ่มต้นออมเงินเร็วเท่าไร เงินก็จะยิ่งงอกเงย มากขึ้นเท่านั้น

๐ ออมก่อน...สบายกว่า

ถ้าคุณเริ่มต้นออมตอนอายุ ๓๑ ปี โดยออมปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท (เดือนละ ๑,๒๕๐ บาท) ต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา ๓๐ ปี สมมติว่าอัตรา ผลตอบแทนจากเงินออมและเงินลงทุนเฉลี่ยเท่ากับ ๕% ต่อปี เมื่อคุณอายุ ครบ ๖๐ ปี จะมีเงินเก็บยามเกษียณประมาณ ๑.๐๕ ล้านบาท คิดเป็นเงินออม ๔๕๐,๐๐๐ บาท และอีกประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ บาท คือการทำงานของคุณดอกเบี้ย !

แต่ถ้าคุณเริ่มออมตอนอายุ ๔๑ ปี คุณจะ ต้องออมถึงปีละ ๗๖,๐๐๐ บาท (เดือนละ ๖,๓๐๐ บาท) ต่อเนื่องกัน ๑๐ ปี จึงจะมีเงินใช้ยามเกษียณในจำนวน เท่ากัน ซึ่งเป็นการทำงานของคุณดอกเบี้ยเพียง ๒๔๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น

๐ ออมเงิน...อย่างฉลาด

นอกจากระยะเวลาที่เริ่มต้นออมเงินจะมีผลต่อจำนวนเงินที่งอกเงยแล้ว อัตราดอกเบี้ยหรืออัตราผลตอบแทนที่ได้รับแตกต่างกัน ก็มีผลให้เงินจำนวนเท่ากัน มีมูลค่าเพิ่มต่างกันด้วย

ตารางแสดงการออมเงินเพื่อให้ครบ ๑ ล้าน ยามเกษียณ

อายุ	เตรียมความพร้อมเมื่ออายุ 31 ปี		เตรียมความพร้อมเมื่ออายุ 51 ปี	
	ต้นปีออมเงิน	ปลายปีมีเงินทั้งสิ้น	ต้นปีออมเงิน	ปลายปีมีเงินทั้งสิ้น
31	15,000	15,750		
32	15,000	32,288		
33	15,000	49,652		
34	15,000	67,884		
35	15,000	87,029		
36	15,000	107,130		
37	15,000	128,237		
38	15,000	150,398		
39	15,000	173,668		
40	15,000	198,102		

41	15,000	223,757		
42	15,000	250,695		
43	15,000	278,979		
44	15,000	308,678		
45	15,000	339,862		
46	15,000	372,605		
47	15,000	406,986		
48	15,000	443,086		
49	15,000	480,989		
50	15,000	520,789		
51	15,000	562,578	76,000	79,800
52	15,000	606,457	76,000	163,590
53	15,000	652,530	76,000	251,570
54	15,000	700,906	76,000	343,948
55	15,000	751,702	76,000	440,945
56	15,000	805,037	76,000	542,793
57	15,000	861,039	76,000	649,732
58	15,000	919,841	76,000	762,019
59	15,000	981,583	76,000	879,920
60	15,000	1,046,412	76,000	1,003,716
ออมสะสม	450,000		760,000	

o ออมเงิน...ให้งอกเงยเป็นเท่าตัว

คุณสามารถคำนวณระยะเวลาโดยประมาณที่เงินออมของคุณจะงอกเงยเป็นเท่าตัวได้ โดยใช้เลขมหัศจรรย์ “๗๒” ดังนี้

$$\text{จำนวนปีที่เงินจะงอกเงยเป็นเท่าตัว} = \frac{72}{\text{อัตราดอกเบี้ย หรือผลตอบแทน}}$$

หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก หรือผลตอบแทนจากการลงทุนที่คุณได้รับเท่ากับ ๕% ต่อปี จำนวนปีที่เงินจะงอกเงยเป็นเท่าตัว คือ $72/5 = 14.4$ ปี หรือประมาณ ๑๕ ปี

หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก หรือผลตอบแทนจากการลงทุนที่คุณได้รับเท่ากับ ๑๐% ต่อปี จำนวนปีที่เงินจะงอกเงยเป็นเท่าตัว คือ $72/10 = 7.2$ ปี หรือ ประมาณ ๗ ปี

เห็นได้ว่า หากอัตราดอกเบี้ย หรือผลตอบแทนจากการลงทุนสูง จะทำให้ ระยะเวลาที่เงินจะงอกเงยเป็นเท่าตัวนั้น สั้นลง

ในทางตรงกันข้าม หากคุณกู้ยืม เงินมาเพื่อใช้จ่าย ยิ่งดอกเบี้ยเงินกู้สูงเท่าไร ก็จะทำให้คุณต้องชำระหนี้ด้วยจำนวนเงินที่สูงกว่าเงินที่กู้มาเป็นเท่าตัวในเวลาเพียงไม่นานเช่นกัน

o เงินเพื่อ...ต้องระวัง

นอกจากปัจจัยด้านอัตราดอกเบี้ยที่ส่งผลให้เงินในปัจจุบันมีค่ามากกว่า เงินจำนวนเดียวกันที่จะได้รับในอนาคตแล้ว อัตราเงินเฟ้อก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลกระทบต่อ “ค่าของเงิน” เช่นกัน

ลองเปรียบเทียบราคาก๋วยเตี๋ยวในปัจจุบัน เมื่อ ๒๐ ปีก่อน และอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า ในวันนี้เราอาจซื้อก๋วยเตี๋ยวได้ในราคาชามละ ๓๐ บาท เมื่อ ๒๐ ปีก่อน เงิน ๓๐ บาท อาจซื้อก๋วยเตี๋ยวได้ถึง ๒ ชาม แต่ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้าอาจจะซื้อ ก๋วยเตี๋ยวไม่ได้สักชามก็เป็นได้

นั่นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การที่ราคาสินค้าแพงขึ้นเรื่อย ๆ อย่าง ต่อเนื่อง หรือที่เรียกว่า “เงินเฟ้อ” ทำให้เงินจำนวนเท่าเดิม มีมูลค่า หรือ “อำนาจซื้อ” ลดลง เมื่อเวลาผ่านไป

○ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate)

ดอกเบี้ยเงินฝากหรือผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปตัวเงิน ที่เราได้รับยังไม่ใช่ผลตอบแทนที่แท้จริง ต้องหักผลกระทบจากเงินเฟ้อ ออกก่อน ตามสมการด้านล่าง

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	=	อัตราดอกเบี้ยในรูปตัวเงิน	-	อัตราเงินเฟ้อ
(Real Interest Rate)		(Nominal Interest Rate)		(Inflation Rate)

ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่าอัตราเงินเฟ้อเท่ากับ ๓% หากคุณนำเงินไปฝากออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ ๐.๗๕% ต่อปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง จะเท่ากับ -๒.๒๕% นั่นหมายความว่าเงินคุณไม่ได้ดอกเบี้ยขึ้นเพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเลย แต่หากคุณนำเงินไปฝากประจำ หรือนำไปลงทุนอย่างอื่น (เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตราสารหนี้ภาคเอกชน หรือกองทุนรวม) คุณอาจได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น สมมติว่าคุณได้รับผลตอบแทน (หลังหักภาษี) เท่ากับ ๕% ต่อปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง จะเท่ากับ ๒%

...เมื่อรู้จัก “เงิน” ในแง่มุมที่แตกต่างแล้ว คราวนี้ก็มาลองดูว่า คุณจะเลือกออมแบบไหน จึงจะทำให้เงินงอกเงยได้มากที่สุด

ในปัจจุบัน มีหลากหลายผลิตภัณฑ์ทางการเงินให้คุณเลือกออม หรือลงทุนตามที่เหมาะสม โดยมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ

○ ความคล่องตัว VS ผลตอบแทน

แม้ว่าการฝากเงินไว้ในบัญชีออมทรัพย์จะมีความคล่องตัวสูง จะฝาก-ถอนเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ก็ต้องแลกกับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าการฝากประจำแต่หากมีการวางแผนการเงินที่ดี จะทำให้คุณสามารถประเมินได้ว่า ควรฝากเงินไว้ในบัญชีออมทรัพย์เท่าไรจึงจะเพียงพอสำหรับใช้จ่ายในยามปกติ หรือสำรองไว้ยามฉุกเฉิน เพื่อจะได้นำเงินส่วนที่เหลือมาเก็บไว้ในบัญชีเงินฝากประจำที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า

○ ผลตอบแทน VS ความเสี่ยง

สิ่งที่ต้องระวังในการออมหรือลงทุน คือ ผลตอบแทนที่สูงมักมาพร้อมกับความเสี่ยงเสมอ ซึ่งหมายถึงความเป็นไปได้ในการที่คุณจะต้องสูญเสียเงินต้นไปนั่นเอง เพราะฉะนั้น ก่อนตัดสินใจออมหรือลงทุน ควรศึกษาลักษณะ เงื่อนไขและความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ในการออมหรือลงทุนให้เข้าใจอย่างชัดเจน และควรเปรียบเทียบกับผู้ให้บริการอื่น หรือทางเลือกอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันด้วย

○ การกระจายความเสี่ยง

ปัจจุบัน เงินฝากในธนาคารพาณิชย์ ยังได้รับความคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝากในวงเงินไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท/ราย/สถาบันการเงิน ไปจนกว่าจะมีการแจ้งเปลี่ยนแปลง ส่วนเงินลงทุนนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียเงินเป็นจำนวนมาก คุณจึงไม่ควรนำเงินทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทเดียวกัน หรือมีความเสี่ยงประเภทเดียวกัน

○ ภาษี หัก ณ ที่จ่าย

ในการลงทุนไม่ว่ารูปแบบใดก็ตาม จำเป็นต้องคำนึงถึงภาษีด้วยเช่นกันโดยทั่วไป ผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ย (เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยพันธบัตร) จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ๑๕ % และผลตอบแทนในรูปเงิน

ปันผล (เช่น เงินปันผลจากหุ้น) จะถูกหัก ๑๐ % เช่น หากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ เท่ากับ ๔% ต่อปี อัตราดอกเบี้ยหลังหักภาษีที่คุณได้รับจะเท่ากับ ๔% - (๔% x ๑๕%) หรือเท่ากับ ๓.๔% ต่อปี แต่ก็ยังมีรายได้จากการออมหรือการลงทุนบางประเภทที่ได้รับยกเว้นภาษี เช่น

- ดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ (กรณีที่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท)
- ดอกเบี้ยจากสลากออมสิน
- ดอกเบี้ยจากเงินฝากประจำรายเดือน ตั้งแต่ ๒๔ เดือนขึ้นไป (บุคคลธรรมดาสามารถใช้สิทธิฝากเงิน

ในบัญชีประเภทนี้ได้เพียงบัญชีเดียว โดยยอดเงินฝากรวมต้องไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาทและผู้ปกครองสามารถเปิดบัญชีในนามของผู้เยาว์ได้)

- ส่วนต่างระหว่างราคาขายและราคาซื้อกองทุนรวม

...เมื่อได้ตรงอย่างรอบคอบแล้ว คราวนี้ก็เลือกออมกันได้เลย

○ รู้หา รู้เก็บ รู้ใช้...เพื่ออนาคตที่สดใส

อย่าลืมว่า หัวใจสำคัญที่จะช่วยทำให้ชีวิตของคุณงอกงามจากเงินที่ออมเงย มีความมั่นคงทางการเงิน และมีอนาคตที่สดใสเพียงใด อยู่ที่ว่าคุณจะรู้จัก...

รู้หาเงิน ด้วยการประกอบอาชีพสุจริต ด้วยสติปัญญาและความขยันหมั่นเพียร

รู้เก็บเงิน จากการวางแผนทางการเงินที่ดี โดยไม่ลืมหลักสำคัญที่ว่า ให้ออมก่อนใช้เสมอ และควรแบ่งเงินออมเป็นส่วน ๆ เช่น ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามเกษียณ ออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน ออมเพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ แทนการกู้ยืม และออมเพื่อให้เงินงอกเงย

รู้ใช้เงิน โดยใคร่ครวญให้ถี่ทุกครั้งที่คุณคิดจะใช้จ่ายเงิน ว่าสิ่งนั้นจำเป็นไหม รอได้หรือเปล่า และเหมาะสมกับกำลังทรัพย์ที่มีหรือไม่ หากจำเป็นต้องซื้อจริง ๆ ก็ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบให้ได้ของที่มี คุณภาพในราคาที่เหมาะสม และหากต้องกอดหนี้ ควรคิดถึงผลเสียให้มาก และทำเมื่อจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

“ออม” อย่างไร ให้ “เงิน” งอกเงย

๕. การสร้างแรงจูงใจรับพฤติกรรมทางการเงินของคนในชุมชน

วรทคนเราหาเงินเข้ามาเนชวตลวนมรากฐานมาจากทัศนคติภายนอกเจตเจและพนฐานดานความเขาเจเน เรื่องชีวิตการทำงาน หนังสือที่มีชื่อเสียงหลายเล่มมีคำแนะนำในเรื่องของจิตใจภายใน ถ้ามีทัศนคติทางบวกต่อเรื่องเงินทองก็จะทำให้หาเงินได้มากขึ้น ในทางกลับกันถ้าคิดถึงแง่ลบหรือสิ่งที่กลัวมากขึ้นไปก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อหาเงินได้เช่นกัน ในบทความนี้จึงเน้นในเรื่องของ ทัศนคติต่อเรื่องเงิน โดยเฉพาะว่าการคิดด้านบวกและการคิดด้านลบในเรื่องการเงินนั้นมีลักษณะใดบ้าง

ทัศนคติด้านลบเรื่องการเงิน

๑. เงินทำให้คนเรามีความโลภไม่รู้จักพอ

ถ้าจะบอกว่าเงินทำให้คนเราโลภนั้นก็คงเหมือนกับกล่าวว่าอาหารทำให้คนเราหิว แท้จริงแล้วไม่ควรเป็นเช่นนั้น ความโลภในจิตใจมนุษย์เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วตามธรรมชาติ อยู่ที่ว่าใครมีสติควบคุมได้มากกว่ากันเพื่อไม่ให้ความโลภนั้นส่งผลเสียในการทำเรื่องที่ดีศีลธรรมหรือกฎหมาย เงินเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการเท่านั้น ตัวเงินเองไม่ได้มีอำนาจทำให้คนเรามีความโลภได้ คนที่คิดว่าเงินเป็นตัวการทำให้เกิดความโลภก็กำลังผลักดันเงินออกจากชีวิต

๒. คนมีเงินนะไม่มีความสุขหรอก

ทัศนคติเรื่องนี้มักจะได้อินจากผู้ที่ฐานะปานกลางลงไป อาจจะเพราะความต้องการประชดประชันหรือปลอบใจตนเองเพื่อผลักดันกลุ่มคนที่ร่ำรวยให้ไปอยู่ในกลุ่มที่ไม่น่าจะมีความสุข ทัศนคติเรื่องนี้ก็ทำให้ตนเองพอใจในสถานะที่เป็นอยู่ต่อไป ไม่เกิดการขวนขวายเพื่อจะร่ำรวยในอนาคต เพราะตนเองกล่าวเสมอว่าคนมีเงินไม่มีความสุข ดังนั้นคนที่กล่าวแบบนี้ก็จะไม่มีโอกาสร่ำรวยได้เพราะเขาปฏิเสธความร่ำรวยอยู่ตลอดเวลา แท้จริงแล้วคนเราไม่ว่ามีฐานะใดก็มีโอกาสที่จะมีความสุขหรือมีทุกข์ได้ไม่แตกต่างกัน ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว การเลือกที่จะมุ่งมั่นสร้างฐานะให้ร่ำรวย น่าจะดีกว่าหรือไม่

๓. มีเงินถ้าไม่ใช้ก็เป็นเพียงเศษกระดาษ

นักใช้เงินที่มีมือเหิบ ทะนงตัวว่ายังหนุ่มสาวหาเงินง่าย เมื่อได้เงินมาก็ต้องใช้ไป ถ้าเก็บไว้อยู่เฉย ๆ เงินก็ไร้ค่า ทัศนคติเช่นนี้ก็ไม่น่าจะผิดนัก เพราะเงินอยู่เฉย ๆ ก็ไม่มีค่าจริง ๆ แต่สามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แต่กลุ่มคนที่อยากใช้เงินก็จะนำเงินไปใช้เพื่อปรนเปรอความสุขตนเองก่อนโดยไม่ได้คิดไกลถึงอนาคตมากนัก คนที่ได้เงินมาจำนวนมากอย่างรวดเร็วและไม่มีการจัดการเงินที่ดีพอก็จะคิดแต่เรื่องโครงการใช้เงินด้านต่าง ๆ ไม่นานเงินก็จะร่อยหรอ ความแก่ชรามาเยือน สามารถทำงานหาเงินได้น้อยลงก็จึงจะเริ่มรู้สึกถึงคุณค่าของเงิน

๔. เงินซื้อความสุขไม่ได้

น่าเห็นใจสำหรับคนที่มักทัศนคติว่าความสุขเป็นสิ่งที่ซื้อไม่ได้ด้วยเงิน ก็เป็นเรื่องจริงในตัวอักษรว่าความสุขเป็นนามธรรมและไม่สามารถซื้อขายได้ แต่เงินนำพาซึ่งความสุขมาได้ ผู้ที่กล่าวว่าเงินซื้อความสุขไม่ได้มักจะไม่มีเงิน จึงหาซื้อความสุขที่สนับสนุนความคิดของตน จริงอยู่ที่ความสุขหลาย ๆ อย่างไม่ต้องใช้เงินก็มีความสุขได้ แต่ความสุขอีกหลายอย่างก็เกิดขึ้นได้สืบเนื่องมาจากการใช้เงินที่เหมาะสม เงินจึงมีบทบาทในการสร้างความสุขให้กับตนเองและครอบครัว จึงไม่มีเหตุผลที่จะมีทัศนคติดังกล่าว

๕. หาเงินให้พอดีกับค่าใช้จ่าย

การหาเงินนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ คนเราส่วนใหญ่ไม่ว่ายากดีมีจน เมื่อถึงวัยทำงานแล้วล้วนต้องพยายามหาเงินอย่างเต็มความสามารถ แต่เป้าหมายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน การหาเงินให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายนั้นยังไม่เพียงพอ ถือว่าเป็นทัศนคติที่ควรปรับเปลี่ยนเป็นการหาเงินให้มากกว่าค่าใช้จ่าย เพื่อจะได้มีเงินเหลือนำไปเก็บสะสมและลงทุนเพื่อประโยชน์ด้านอื่น ๆ เพราะถ้าต้องการหาแค่พอดีค่าใช้จ่ายก็จะพอดีกับ

ค่าใช้จ่ายจริง ๆ เป็นเรื่องที่น่าลองปรับทัศนคติด้านนี้ดูเพื่อให้สมองค้นหาวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม

ทัศนคติด้านบวกเรื่องการเงิน

๑. เงินสามารถสร้างประโยชน์เพื่อตัวเองและผู้อื่น

ผู้ที่หาเงินเก่งจะรู้คุณค่าและประโยชน์ของเงินดีและไม่เคยตั้งแง่รังเกียจหรือโทษว่าเป็นสาเหตุของความโลภหรือการคดโกง คนที่ตระหนักถึงความสำคัญของเงินจะทำให้การจัดการเงินมีเป้าหมาย เพื่อความสุขด้านต่าง ๆ ของชีวิตตนเองและครอบครัว โดยมองทั้งระยะสั้นไปถึงระยะยาวในอนาคต เงินสร้างสามารถนำไปทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อีกหลายอย่าง ผู้ที่มีฐานะจึงมักจะแบ่งปันเงินของตนให้กับสาธารณกุศลอยู่อย่างสม่ำเสมอ

๒. จะหาเงินได้ต้องมีความรู้

เมื่อคนเราเห็นคุณค่าและความสำคัญของเงิน ก็จะมี ความขยันหมั่นเพียรและพยายามไขว่คว้า ศึกษาหาความรู้ทั้งจากการทำงาน การอ่านหนังสือ การรับฟังผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การมีความรู้ทั้งในการทำงานและความรู้รอบตัวด้านอื่น ๆ จะช่วยเพิ่มความคิดสร้างสรรค์และสามารถคิดธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้กลับมาได้ ความรู้บางอย่างก็ต้องใช้เงินแลกเปลี่ยนมา เช่น ซื้อหนังสือ ศึกษาต่อ หรือการอบรมสัมมนา

๓. เงินออกเงยได้ถ้ารู้จักจัดการ

ถ้าอยากหาเงินเพิ่มโดยการทำงานหาเงินแล้ว ต้องรู้จักวิธีที่นำเงินไปลงทุนให้สร้างผลกำไรขึ้นมาด้วย หรือที่เรียกว่าการใช้เงินทำงาน โดยการศึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นทางเลือกในการนำเงินไปลงทุนเพื่อให้ได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ทั้งการออมเงิน การลงทุนในหุ้น การซื้อพันธบัตร ซื้อหุ้นผ่านกองทุนรวมต่าง ๆ โดยการลงทุนที่มีผลตอบแทนสม่ำเสมอ ยิ่งเวลาผ่านไปนานเท่าใด ผลประโยชน์ก็จะยิ่งทบมูลค่าสูงขึ้นและเป็นการสร้างความมั่งคั่งเตรียมไว้เพื่ออนาคตได้

๔. เชื่อกันว่าตนเองสามารถหาเงินได้

หลายคนที่ท้อถอยและมีฐานะลดลงเพราะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หากต้องการมีเงินเพิ่ม สิ่งที่จะต้องสร้างให้ได้คือความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนเองก็เป็นผู้ที่มีความสามารถคนหนึ่งที่จะหาเงินได้อย่างคนอื่น ๆ เช่นกัน โดยการไม่ท้อถอยและพยายามทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีตัวอย่างให้เห็นมากมายว่ามหาเศรษฐีหลายคนมีช่วงชีวิตที่ผ่านความยากลำบากมาก่อน แต่ก็สามารถพลิกชีวิตกลับมาร่ำรวยได้ ความเชื่อมั่นในตนเองเท่านั้นที่จะเป็นแรงจุดให้คนเราพ้นจากวิกฤติทางการเงินได้

๕. ความรวยมาจากการลงมือทำ

คนที่มีความร่ำรวยนั้นต้องเกิดจากการลงมือปฏิบัติทำจริงเท่านั้นจึงจะเกิดผล หลายคนที่มีกระบวนการคิดและวางแผนธุรกิจอยู่นาน แต่ก็ลงมือทำช้าหรือไม่เริ่มลงมือทำก็จะหมดโอกาสได้ เพราะบางครั้งการลงมือใช้เวลาก็อาจจะไม่ส่งผลดีเท่าที่ควรหรือกลายเป็นขาดทุนก็มี คนที่มีความรู้มีความกระตือรือร้นในการลงมือทำอยู่

เสมอที่จะผลักดันในโครงการต่าง ๆ เป็นจริงขึ้นมาโดยไม่ต้องรอให้มีความพร้อมทุกอย่างก็เริ่มได้เลยเพราะหลาย ๆ สิ่งนั้นสามารถปรับแต่งไปพร้อมกับดำเนินธุรกิจได้

“ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดจากทัศนคติทั้งสองด้านก็คือทัศนคติด้านลบมักมีพื้นฐานมาจากความยอมจำนน ขอแค่มีเงินเท่าที่ต้องการใช้จ่ายไปในแต่ละเดือนและไม่ชวนขวยอะไรเพิ่มเติมและยังมองคนที่ไม่มีเงินร่ำรวยไปในทางลบด้วย โดยสร้างภาพในใจว่าเงินนั้นไม่สำคัญเท่ากับเรื่องของจิตใจ ตรงกันข้ามกับทัศนคติด้านบวกที่รู้จักคุณค่าความสำคัญของเงินและกล้าที่จัดการเงิน ๆ ทอง ๆ แบบตรงไปตรงมา ขยันขันแข็งในการหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะต่อยอดสร้างรายได้และทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นเพื่อประโยชน์ตัวเองและเพื่อแผ่ศึนกำไรกลับสู่สังคม ทัศนคติต่อเรื่องเงิน เป็นเรื่องที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ คุณสามารถตรวจสอบได้ว่าคุณมีทัศนคติอย่างไรกับเรื่องเงินทองโดยพิจารณาได้จากสถานะทางการเงินของตนเองในปัจจุบัน”

๖. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นมา และถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทต่อการกำหนดอุดมการณ์การพัฒนาของประเทศ โดยปัญญาชนในสังคมไทยหลายท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น อย่างเช่น ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ศ.เสนห์ จามริก, ศ.อภิชัย พันธเสน, และศ.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา โดยเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเคยถูกเสนอมาก่อนหน้าโดยองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนหนึ่งนับตั้งแต่พุทธทศวรรษ ๒๕๒๐ และได้ช่วยให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และได้นำความกราบบังคลทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้รับการเชิดชูเป็นอย่างสูงจากองค์การสหประชาชาติ ว่าเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ และสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน^๒ โดยมีนักวิชาการและนักเศรษฐศาสตร์หลายคนเห็นด้วยกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในขณะเดียวกัน บางสื่อได้มีการตั้งคำถามถึงการยกย่องขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความน่าเชื่อถือของรายงานศึกษาและทำที่ขององค์การ (ที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/>)

พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการเมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗) “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า ๓๐ ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่มีสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗) พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป

ทรงเตือนเรื่องพอยูพอกิน ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ คือ เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้ว แต่ทิศทางการพัฒนาได้เปลี่ยนแปลง

“...เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอยูพอกิน พอยูพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอยูพอกินเอง ถ้าแต่ละคนมีพอยูพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอยูพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอยูพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...” (๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)
(ที่มา <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>)

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ ครอบครัว ชุมชน องค์กร ธุรกิจ จนถึงระดับรัฐทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาและบริหาร องค์กร ประเทศชาติ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาภาคธุรกิจ เพื่อให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่สร้าง ความเดือดร้อนให้ตนเอง และผู้อื่น ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนมีความพอกิน พอใช้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่ทุก ๆ คนหรือทุก องค์กร ธุรกิจ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน หัวหน้างาน ผู้บริหารระดับกลาง ระดับสูง สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวไปปฏิบัติ เพื่อดำรงชีวิตและพัฒนาธุรกิจการค้าได้อย่างจริงจัง การดำเนินธุรกิจตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ ๓ ประการที่สำคัญคือ ประการที่ ๑ ความพอประมาณ ประการที่ ๒ ความมีเหตุผล และ ประการที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ประการที่ ๑ ความพอประมาณ ได้แก่ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ประหยัด การทำอะไรที่พอเหมาะพอควร สมดุลกับอัตภาพ ศักยภาพของตนและสภาวะแวดล้อม ตามความสามารถของแต่ละคน พอประมาณกับภูมิสังคม สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ การทำงานทุกอย่างต้องเรียบง่าย ประหยัด อย่าทำงานใหญ่ ทำใ้จ่ายต่อการเข้าใจ มีกำหนดการทำงานตามลำดับขั้นตอน และมีการปฏิบัติอย่างชัดเจน เช่น การพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ต้องรู้ว่าพนักงานต้องการอะไร ผู้บริโภคต้องการอะไร เพราะทุกกิจกรรม ทุกงานที่ทำมีต้นทุน อย่าทำงานทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ การทำงานต้องมีประโยชน์ มีผลผลิตที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ประการที่ ๒ ความมีเหตุผล คือ การคิด ฟัง ปฏิบัติ การทำงานต้องใช้หลักความรู้ในการทำงาน วางแผนงานต้องระมัดระวัง ต้องใช้หลักวิชาการช่วยสนับสนุน อย่าใช้ความรู้สึกและอารมณ์ในการทำงาน ทุกคนมีศักยภาพในการทำงาน การพัฒนาตนเองต้องเกิดขึ้นจากภายในตัวเองของแต่ละคน จึงต้องแสดงศักยภาพออกมาให้ได้

ประการที่ ๓ มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ องค์กรต้องมีการจัดการเชิงกลยุทธ์ เพราะในการทำงานต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต้องมองภาพรวม ทุกคนต้องมีส่วนร่วม คือ การประสานงาน และการบูรณาการ ปรับวิธีการทำงาน หน่วยงาน องค์กรต้องมีธรรมาภิบาลเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภายในองค์กร ธุรกิจ (ที่มา http://๒๐๓.๑๕๕.๒๒๐.๒๑๗/pdd/magazine/๐๘_๔๙/๐๘_๐๑.htm)

การจัดการเชิงกลยุทธ์ การตัดสินใจของผู้บริหารภายใต้กรอบข้อจำกัด และโอกาสของสภาพแวดล้อม ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกิจ แต่การตัดสินใจที่ถูกต้องในอดีตก็มิได้เป็นหลักประกันความสำเร็จของธุรกิจตลอดไป ในทางตรงกันข้าม การตัดสินใจที่ผิดพลาดก็มิได้หมายความว่า จะทำให้ธุรกิจเพลี่ยงพล้ำหรือล่มสลายลงทั้งหมด ประการสำคัญ ผู้บริหารจะต้องเรียนรู้และปรับปรุงให้การ

ตัดสินใจและการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจมีความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ โดยเข้าใจหลักธรรมชาติพื้นฐาน ที่ทุกสรรพสิ่งต่างเกี่ยวเนื่องกันและเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา “กลยุทธ์” หมายถึง แผนรวมขององค์กร ซึ่งบูรณาการและเชื่อมโยงข้อได้เปรียบในด้านต่าง ๆ ของธุรกิจเข้าด้วยกัน โดยสามารถนำเอาจุดเด่นของแต่ละส่วนงานเข้ามาประสานเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับลดจุดด้อยหรือข้อจำกัด ซึ่งจะทำให้องค์กรอยู่รอดและเติบโตภายใต้การเปลี่ยนแปลงและความผันผวนของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

การจัดทำกลยุทธ์ จะมีข้อดีที่สำคัญ ดังต่อไปนี้คือ

๑) การประยุกต์แนวความคิดเชิงกลยุทธ์ในการบริหาร จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมและขอบเขตของการทำธุรกิจได้กว้างขวางและชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ จะมีความละเอียดและลึกซึ้งในการวิเคราะห์ปัญหาในระดับที่มีนัยสำคัญต่ออนาคตขององค์กร ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าการบริหารองค์กรเชิงกลยุทธ์เป็นงานของผู้บริหารระดับสูงอย่างแท้จริง

๒) กลยุทธ์องค์กรจะส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในองค์กรตามทิศทางที่ชัดเจน ซึ่งจะกรอบความคิดและเป็นเครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับสมาชิกในองค์กร โดยกลยุทธ์ช่วยให้สมาชิกเข้าใจในวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และทิศทางแน่นอนขององค์กร ไม่ก่อให้เกิดความสับสน หรือความขัดแย้งในการทำงาน หรือกล่าวได้ว่า กลยุทธ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) กลยุทธ์องค์กรที่เปิดเผยแก่สาธารณะ จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการสร้างความเข้าใจระหว่างธุรกิจ และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้เสีย(Stakeholders) ของธุรกิจ เช่น ผู้ถือหุ้น ชุมชน กลุ่มผลประโยชน์ และหน่วยงานราชการที่สามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และความสำเร็จในการเป้าหมายขององค์กร

๔) การจัดการเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้องค์กรสามารถ ดำเนินงานและใช้ทรัพยากรในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลสำเร็จ ดีกว่าการบริหารงานปกติ เนื่องจากการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์จะมีการศึกษาวิเคราะห์ และจัดระบบความสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ขององค์กรอย่างรัดกุมชัดเจน ทำให้การดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดของการจัดทำกลยุทธ์ มีดังต่อไปนี้คือ

๑) ความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถกำหนดแผนงานต่าง ๆ โดยเฉพาะแผนระยะยาวได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมกลยุทธ์ที่ไม่ละเอียดเป็นรูปธรรม ถูกต้อง และขาดความน่าเชื่อถือ จะไม่เป็นประโยชน์ ต่อการใช้งานจริงและเสียค่าใช้จ่ายขององค์กร

๒) กลยุทธ์หรือแผนงานที่กำหนดไว้อย่างตายตัวและไม่ยืดหยุ่น นอกจากจะไม่สอดคล้องกับความจริงแล้ว ยังอาจเป็นเครื่องกีดขวางต่อการปรับตัว และตอบสนองต่อการคุกคามของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สภาพแวดล้อมมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์กรมีสมมติฐานทางธุรกิจที่ไม่สมบูรณ์หรือผิดพลาด มีโอกาสที่จะล้มเหลวในการดำเนินงานและแข่งขัน

๓) ถ้าการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร กลายเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ขาดความชัดเจน และไม่น่าสนใจ ทำให้กลยุทธ์ไม่ได้รับการสนับสนุน ความสนใจ ความน่าเชื่อถือ และนำไปปฏิบัติจริง จึงเสียเวลา

แรงงาน และต้นทุนในการจัดทำ ขณะเดียวกันสมาชิกในองค์กรต่างก็ปฏิบัติงานของตนไปแบบวันต่อวันโดยไร้ทิศทาง

๔) ผู้บริหารมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบหลากหลาย โดยเฉพาะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้ผู้บริหารมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์ธุรกิจน้อย ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อถือและเชื่อมั่นในการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ของบุคลากรในระดับต่อ ๆ ไป โดยสมาชิกจะรับทราบ แต่ไม่ให้ความสนใจและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างแท้จริง

๕) ความสำเร็จขององค์กรอาจมาจากองค์ประกอบหลายประการ และองค์กรที่ไม่ได้มีการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบและเป็นทางการ อาจดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จเช่นกัน จึงทำให้ ผู้บริหารในหลายองค์กรมองข้ามความสำคัญและความจำเป็นของการกำหนดกลยุทธ์และการวางแผนในระยะยาว

๖) การกำหนดกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพจะมีต้นทุนสูง ทั้งในด้านงบประมาณ ระยะเวลา ข้อมูล และความรู้ของผู้ดำเนินงาน ทำให้องค์กรที่ขาดความพร้อมไม่สนใจและไม่ยอมลงทุน เนื่องจากเกรงว่าจะได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่าหรือมองไม่เห็นความสำคัญ

๗) ค่านิยมและทัศนคติของบุคคล และวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสนใจกับการพิจารณาผลลัพธ์ในระยะสั้นที่รวดเร็ว และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้ขาดการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนละเลยการลงทุนเพื่อความสำเร็จในระยะยาว

ทั้งนี้กลยุทธ์ที่ดีจะต้องอยู่ภายในกรอบการคิดและการวิเคราะห์ที่ดีและถูกต้อง ซึ่งควรจะมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

๑) กลยุทธ์ต้องมีจุดรวมความสนใจหรือความสำคัญที่ชัดเจน หรือต้องมี “Focus” กลยุทธ์ที่ดีจะต้องมีจุดสนใจที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม กลยุทธ์ที่มีขอบเขตครอบคลุมที่กว้างไป จนไม่มีความเด่นชัด เลื่อนลอย ไร้ขอบเขต และความหมายที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถใช้เป็นเครื่องชี้แนะและควบคุมการทำงานขององค์กร ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามหรือดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ปฏิบัติมองข้ามความสำคัญและลดความเชื่อถือในกลยุทธ์

๒) กลยุทธ์ต้องเป็นระบบ และมีกลไกการประสานให้ทุกอย่างเข้ากันได้ การกำหนดกลยุทธ์ที่ดีจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาภาพรวมขององค์กรและการอยู่ร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ที่จะประสานงานและช่วยให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจสามารถใช้ทรัพยากรทั้งหมดในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓) กลยุทธ์ต้องยืดหยุ่น สามารถปรับตัว และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์จะต้องทันสมัย และสอดคล้องกับเหตุการณ์ มีความเหมาะสม ที่จะใช้แก้ปัญหาตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ แต่กลยุทธ์ก็มิได้หมายถึงการปรับตัวตามกระแสเพียงอย่างเดียว เพราะจะทำให้ธุรกิจไร้จุดยืนที่แน่ชัดหรือขาดความชัดเจน นอกจากกลยุทธ์จะต้องตามให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในองค์กร (Internal Change) ที่จะต้องถูกนำมาพิจารณาสัมพันธ์กับอนาคตขององค์กรอยู่เสมอเนื่องจากปัจจัยในองค์กรจะมีผลต่อความสามารถและข้อจำกัดในการแข่งขันขององค์กร

๔) กลยุทธ์ต้องได้รับการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กร เพื่อให้แน่ใจว่ามีการนำกลยุทธ์ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างจริงจัง การมีส่วนร่วมของผู้บริหารจะทำให้การกำหนดกลยุทธ์มีน้ำหนัก ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติจากทุกส่วน โดยให้ผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่ม มีส่วนร่วม และสนับสนุนการดำเนินงาน

๕) กลยุทธ์ต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิก ซึ่งจะดำเนินการโดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ของธุรกิจ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และเข้าใจรากฐานและปรัชญาองค์กร หรือที่กล่าวว่ามีวิสัยทัศน์ร่วมกัน(Shared Vision) เพื่อที่จะร่วมแรงร่วมใจกัน ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

การจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นการจัดการ หรือการบริหารธุรกิจที่มีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการดำเนินงานขององค์กร การตั้งเป้าหมาย การกำหนด การดำเนินการ และการควบคุมกลยุทธ์ เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่องค์กรต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินงานและความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยการกำหนดกลยุทธ์(Strategic formulation) จะเกี่ยวข้องกับ การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses) และจุดแข็ง(Strengths) ภายในองค์กร การวิเคราะห์อุปสรรค (Threats) และโอกาส(Opportunities) ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้งในระดับมหภาคและสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน เพื่อทำการกำหนดวิสัยทัศน์(Vision) ภารกิจ (Mission) และเป้าหมาย(Target) ในระยะยาว และการเลือกทางเลือกของกลยุทธ์(Strategic Alternatives) ที่เหมาะสมที่สุดขององค์กร โดยตระหนักถึงความไม่แน่นอนและพลวัตของสภาพแวดล้อม ขณะที่การดำเนินกลยุทธ์ (Implementation of Strategy) จะเกี่ยวข้องกับการทำงานให้บรรลุแผนและความต้องการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Plan and Intention) ผ่านการกำหนดนโยบาย การวางแผนการดำเนินงาน การจูงใจพนักงาน และการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการบรรลุเป้าหมายระยะยาวขององค์กร ประการสุดท้ายการควบคุมกลยุทธ์(Control of Strategy) จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐาน การติดตาม การตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานว่า เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวหรือไม่ อย่างไร เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากลยุทธ์ โดยมีหลักการพื้นฐานว่า กลยุทธ์จะต้องสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานและข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้มากที่สุด ขณะเดียวกันก็ต้องลดข้อเสียเปรียบในการแข่งขันให้น้อยที่สุด เพื่อให้ธุรกิจจะดำรงอยู่ และพัฒนาอย่างยั่งยืน

นอกจากการจัดการเชิงกลยุทธ์จะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อที่จํานำองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงผลในอนาคตขององค์กร การจัดการเชิงกลยุทธ์ยังมีคุณลักษณะ(Characteristics) ที่สำคัญ ได้แก่

- เป็นการจัดการที่ดำเนินการบูรณาการแบบบูรณาการรวมทั้งระบบ โดยพิจารณาภาพรวมของทั้งองค์กรเป็นสำคัญ ซึ่งจะให้ความสนใจกับการใช้ความสามารถของธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุความต้องการระยะยาว

- เป็นการวางแผนในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบายกลยุทธ์ และแผนงานหลักต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางและเป้าหมายสำคัญต่อการดำรงอยู่ การแข่งขัน ระยะเวลาขององค์กร

- การจัดการเชิงกลยุทธ์จะเกี่ยวข้องกับการจัดการในด้านต่าง ๆ ของธุรกิจและในทุกแง่ทุกมุมที่จะต้องนำเอาปัญหาต่าง ๆ ในทางการบริหารมาศึกษาและวิเคราะห์ในทางกลยุทธ์ร่วมกัน เพื่อการแก้ไข

โดยทั่วไปการจัดการเชิงกลยุทธ์จะให้ความสำคัญที่การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคที่ธุรกิจต้องเผชิญ ตลอดจนการตัดสินใจและกำหนดทิศทางโดยผู้บริหารระดับสูง ซึ่งจะไม่เหมือนกับการตัดสินใจที่ทำได้โดยผู้จัดการระดับกลางและระดับปฏิบัติการ ทำให้การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์มีผลกระทบโดยตรงต่ออนาคตการเจริญเติบโต และการดำรงอยู่ในระยะยาวขององค์กรโดยรวม หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการจัดการที่ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม ซึ่งจะมีผลต่อการจัดการองค์กร โดยผู้บริหารต้องเตรียม

แผนการดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือสามารถตอบโต้สภาวะการแข่งขันได้รวดเร็ว โดยมีการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ นอกจากการจัดการเชิงกลยุทธ์จะเป็นการบริหารอย่างเป็นระบบ ที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพของผู้นำทางธุรกิจแล้ว กลยุทธ์ธุรกิจจะต้องดำเนินงานเป็นระบบและเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการบริหารที่ต้องดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดสมมติฐานอย่างหลักเกณฑ์ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ ในโลกธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง หรือเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเราสามารถแบ่งกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) ออกเป็นขั้นตอนสำคัญๆ ๔ ขั้นตอน ได้แก่

ภาพที่ ๑ แสดงขั้นตอนของกระบวนการ การจัดการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งมี ๔ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Environmental Analysis) หรือที่เรียกว่า “การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)” ได้แก่ การพิจารณาโอกาส (Opportunity) อุปสรรค(Threat) จุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ขององค์กร ซึ่งเป็นการศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงานและอนาคตขององค์กรโดยปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อธุรกิจ ขณะเดียวกันการดำเนินงานของธุรกิจก็จะมีอิทธิพลต่อปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เช่นกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางของธุรกิจอย่างถูกต้อง โดยที่เราสามารถแบ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมออกเป็น ๒ ระดับ ต่อไปนี้

ภาพที่ ๒ แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Environmental Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่อยู่นอกขอบเขต (Boundary) แต่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นปัจจัยบ่งชี้โอกาสและอุปสรรคของธุรกิจโดยสามารถแบ่งสภาพแวดล้อมภายนอกออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่

๑) สภาพแวดล้อมทั่วไป (General Environment) เป็นสภาพแวดล้อมมหภาคที่รอบ ๆ ตัว และมีผลกระทบในมุมกว้างต่อธุรกิจ ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม(Social) เทคโนโลยี(Technology) เศรษฐกิจ(Economic) และการเมือง(Political) ซึ่งรวมเรียกว่า “การวิเคราะห์STEP(STEP Analysis)” โดยปัจจุบันเราจะรวมปัจจัยระหว่างประเทศ(International) เข้ามาประกอบในการศึกษา เนื่องจากผลกระทบของกระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้การดำเนินงานของหลายอุตสาหกรรมในโลกไร้พรมแดน

๒) สภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน (Operational Environment) เป็นสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของธุรกิจ ได้แก่ รัฐบาล ชุมชน กลุ่มผลประโยชน์ ผู้ขายวัตถุดิบ คู่แข่งขัน และลูกค้า เป็นต้น โดยที่บางครั้งจะเรียกว่า “สภาพแวดล้อมในอุตสาหกรรม (Industry Environment) หรือสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน (Competitive Environment) เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานจะอยู่ใกล้ชิดและมีผลเกี่ยวเนื่องกับองค์กรโดยตรง ทำให้ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ของสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีผู้พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ที่สำคัญ ได้แก่ เมทริกซ์การวิเคราะห์ธุรกิจ (Business Analysis Matrices) แรงผลักดัน ๕ ประการของการแข่งขันในอุตสาหกรรมของ Porter (Porter’s Five-forces model of Industry Competition)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กร (Internal Factors) ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ข้อได้เปรียบหรือจุดแข็ง และข้อเสียเปรียบหรือจุดอ่อนของธุรกิจ ได้แก่ โครงสร้างขององค์กร ทรัพยากรมนุษย์ การบริหารการเงิน การปฏิบัติการ การตลาด เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดกลยุทธ์ (Formulation of Strategy) เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดสมมติฐานของธุรกิจ เพื่อจัดทำทิศทาง แนวทางและกรอบความคิดในการปฏิบัติขององค์กรในรูปแบบกลยุทธ์ ยุทธวิธี และแผนปฏิบัติการต่อไป ซึ่งมีการแบ่งแยกลำดับชั้นของกลยุทธ์ (Hierarchy of Strategies) ออกเป็น ๓ ระดับ คือ

ภาพที่ ๓ แสดงระดับของกลยุทธ์

กลยุทธ์ระดับบริษัท (Corporate Strategy) หรือกลยุทธ์องค์กรหรือกลยุทธ์รวม จะถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง (Top Executive) เช่น หัวหน้าคณะผู้บริหาร (CEO) กรรมการผู้อำนวยการ หรือผู้อำนวยการใหญ่ เป็นต้น โดยแปรวิสัยทัศน์และเป้าหมายให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางขององค์กรและกรอบความคิดในการกำหนด และดำเนินกลยุทธ์ในระดับต่อไป กลยุทธ์ระดับบริษัท จะให้

ความสำคัญกับภาพรวม ทิศทางของธุรกิจ การดำเนินงานในระยะยาว การอยู่รอดและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรโดยเราสามารถจำแนกการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ระดับองค์กรออกเป็น ๔ ลักษณะ ได้แก่

๑) กลยุทธ์การรักษาเสถียรภาพ(Stability Strategy) เป็นการรักษาการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจให้อยู่ในระดับคงที่ โดยพยายามเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ที่มี แต่ไม่ได้ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ขยายตัวอย่างก้าวกระโดด เพียงแต่รักษาตำแหน่งของธุรกิจไว้ และเติบโตอย่างอนุรักษ์นิยม

๒) กลยุทธ์การเจริญเติบโต(Growth Strategy) จะมุ่งเน้นการเจริญเติบโต การขยายตัวและความก้าวหน้าของกิจการ โดยการส่งเสริมและเพิ่มการลงทุน เพื่อขยายขอบเขตการดำเนินงานแสวงหาตลาดและกระจายความเสี่ยง ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างรายได้และความมั่นคงของกิจการ

๓) กลยุทธ์การถดถอย (Retrenchment Strategy) เกิดขึ้นเมื่อธุรกิจประสบปัญหาหรือภาวะการณ์ชะลอตัว โดยผู้บริหารต้องตัดสินใจแก้ปัญหาและสั่งการอย่างรอบคอบ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ ๓ ประเภท ได้แก่ กลยุทธ์กลับตัว (Turnaround Strategy) กลยุทธ์ไม่ลงทุน (Divestment Strategy) และกลยุทธ์การเลิกกิจการ (Liquidation Strategy)

๔) กลยุทธ์ผสม (Mixed Strategy) เป็นการนำกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้งานอย่างผสมผสาน โดยผู้บริหารจะต้องเข้าใจความสำคัญ ลักษณะเด่น และข้อจำกัดของกลยุทธ์แต่ละประเภทที่นำมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับสถานการณ์ขององค์กร

กลยุทธ์ระดับธุรกิจ(Business Strategy) ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานและการแข่งขันของหน่วยธุรกิจ(Business Unit) หรือ BU หรือหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์(Strategic Business Unit) หรือ SBU โดยผู้บริหารของแต่ละ BU (BU Head) จะใช้กลยุทธ์องค์กรเป็นหลักในการดำเนินงาน และการแข่งขันของ BU โดยการพิจารณาประกอบกับศักยภาพและจุดอ่อนของหน่วยธุรกิจของตน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขัน ซึ่งมีลักษณะเด่นและได้เปรียบคู่แข่ง โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่หลายองค์กรมองเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการกระจายอำนาจ(Decentralization) เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานและปรับตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้ BU ถูกจัดตั้ง มอบหมายงาน และความสำเร็จขององค์กรและอนาคตของผู้บริหาร BU เนื่องจากผู้บริหาร BU สามารถบริหารหน่วยธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และเกื้อหนุนกับทิศทางขององค์กร เขาย่อมได้รับการยอมรับจากผู้บริหารระดับสูง และมีโอกาสในการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารในอนาคต

กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานลัดสรรทรัพยากรของธุรกิจมีประสิทธิภาพตลอดจนสนับสนุนการดำเนินกลยุทธ์ในระดับที่สูงขึ้นขององค์กร ซึ่งมักจะจำแนกตามหน้าที่ทางธุรกิจ เช่น การเงิน การตลาด การดำเนินงาน และทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น กลยุทธ์ระดับหน้าที่จะมีความสำคัญในทางปฏิบัติ เพราะนอกจากจะทำให้การทำงานแต่ละหน่วยงานเป็นไปอย่างมีระบบและสอดคล้องกันแล้ว ยังช่วยให้การใช้ทรัพยากรขององค์กรมีประสิทธิภาพด้วย

ขั้นตอนที่ ๓ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementation of Strategy) เป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากเป็นการพิสูจน์และจัดทำให้สมมติฐานเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความเป็นจริง โดยผู้รับผิดชอบจะนำกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น ไปแปรเป็นแผนปฏิบัติการและนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนงานที่ตั้งไว้ โดยที่การเตรียมการปฏิบัติ จะเป็นกระบวนการเริ่มต้นที่เชื่อมต่อการกำหนดกลยุทธ์และนโยบาย ซึ่งจะนำไปสู่แผนดำเนินงานงบประมาณ ขั้นตอนการปฏิบัติ และผลงานที่เป็นรูปธรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจของความสำเร็จในการบริหารเชิงกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินและการควบคุมกลยุทธ์(Evaluation and Control of Strategy) เป็นการกำหนดเกณฑ์ และมาตรฐานของผลงานที่เกิดขึ้นจริงกับความคาดหวังของ ผู้บริหารโดยการติดตามตรวจสอบ

ประเมิน และพัฒนาให้กลยุทธ์มีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพ และสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กร ซึ่งจะทำให้ความสนใจกับประเด็นที่สำคัญ ต่อไปนี้คือ กระบวนการประเมินผลและการควบคุม(Evaluation and Control Process) การวัดผลการดำเนินงาน (Measuring Performance) แนวทางในการควบคุมที่เหมาะสม (Guidelines for Proper Control) และระบบสารสนเทศเชิงกลยุทธ์ (Strategic Information System)

การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์กร ธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุม มุ่งให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย สถาบันที่ทำหน้าที่บริหารงานภาครัฐ นอกจากจะต้องกำหนดบทบาทของตนอย่างชัดเจนแล้ว ต้องมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบต่อแนวทางการใช้อำนาจในการดำเนินงาน ส่วนในองค์กรภาคเอกชนก็เช่นเดียวกัน

หลักการพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาล มุ่งองค์ประกอบ ๖ ประการที่สำคัญ คือ

๑) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น

๒) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันท่วงที ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๓) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญขององค์กร ในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็น การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

๔) หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อองค์กร การใส่ใจปัญหาองค์กร และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการตระหนักในความเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๕) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ธุรกิจโดยรวม

๖) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร จัดการองค์กร ธุรกิจ การบริหารงานในรูปแบบของธรรมาภิบาลนั้นจะเน้นที่การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มั่นคง ไม่ล้มละลาย ไม่เสี่ยงต่อความเสียหาย พนักงานมีความมั่นใจในองค์กรว่าสามารถปฏิบัติงานในองค์กรได้ในระยะยาว การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารนั้น เพื่อให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคม โดยมีหลักการการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ที่สำคัญได้แก่

๑) ความรับผิดชอบ คือ บุคคล องค์กร และผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กร ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อองค์กรโดยส่วนรวม ความรับผิดชอบที่กล่าวมา คือ การเปิดเผยข้อมูล การมีความ

ยุติธรรม ปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้อย่างโปร่งใส และดำเนินการภายใต้กรอบข้อบังคับขององค์กร ธุรกิจ

๒) ความโปร่งใส คือ การตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ ต้องอยู่บนกฎระเบียบ การดำเนินงานขององค์กรในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้นพนักงานทุกคนต้องสามารถรับทราบ และมีความมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานขององค์กรนั้น ว่ามาจากความตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบายหลักขององค์กร ธุรกิจ

๓) การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ การที่ผู้บริหารองค์กรใช้อำนาจหน้าที่หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัว เหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบทั้งต่อองค์กรโดยส่วนรวม การปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานและการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปฏิรูประบบการบริหารงานจะเป็นเครื่องมือในการปราบปรามการฉ้อฉล และเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ธุรกิจ

๔) การสร้างการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้กับพนักงาน หรือผู้ที่มีส่วนได้เสียเสีย (Stakeholder) เข้ามาจับบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กร ธุรกิจ การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานขององค์กรที่พนักงาน หรือผู้มีส่วนได้เสียจะได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานนั้น ทั้งในส่วนของสวัสดิการ เงินเดือน โบนัส ได้เป็นอย่างดี

๕) การมีระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มแข็ง ธรรมาภิบาลมีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของระเบียบข้อบังคับโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียม และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีระเบียบ ข้อบังคับที่เข้มแข็ง มีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจนและมีผลบังคับใช้ได้ จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาระบบการปกครองภายในองค์กรเพื่อป้องกันการละเมิด หรือฝ่าฝืน การมีระบบระเบียบ ข้อบังคับที่ดีจะส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม

๖) การตอบสนองที่ทันการ ธรรมาภิบาล หมายถึง การให้การตอบสนองที่ทันการต่อผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ทุกฝ่าย ในเวลาที่ทันการ

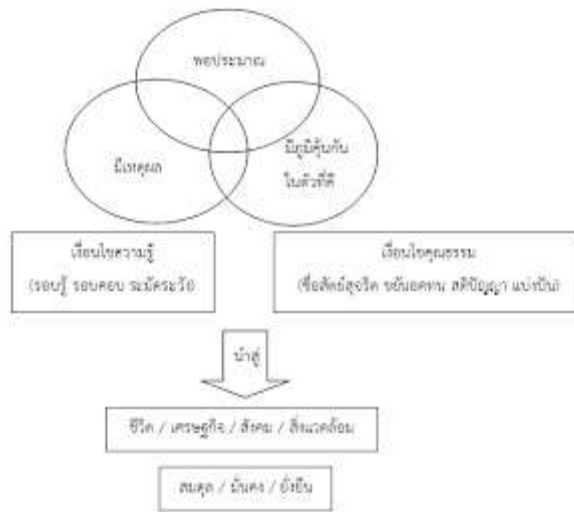
๗) ความเห็นชอบร่วมกัน องค์กรที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมาภิบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่างให้บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมและขององค์กรเป็นหลัก

๘) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร ธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็น เงินทุน ทุนองค์ความรู้ ทุนทักษะ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

๙) ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลจะเน้นให้พนักงานทุกคนในองค์กรรู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร บุคคลสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับองค์กร ธุรกิจ

เงื่อนไขเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ธุรกิจ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมพื้นฐาน ที่สำคัญคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติการ และ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร

ใช้สติปัญญาในการดำเนินธุรกิจ จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ดัง **ภาพที่ ๔** ข้างล่างนี้

ภาพที่ ๔ สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการปฏิบัติตนของบุคลากรในองค์กร ธุรกิจตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ

๑) ยึดหลักประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในทุกด้านให้กับองค์กร ธุรกิจ เช่น ใช้วัสดุ (Material) ให้คุ้มค่า ไม่ให้เกิดของเสีย(Defect) ในกระบวนการผลิต ทำการผลิตให้ไหลอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดปริมาณสินค้าคงคลังในกระบวนการ (Work In Process (WIP))

๒) ผู้บริหารต้องตั้งใจทำงาน ทำงานด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม

๓) เลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่รุนแรงและไม่ถูกต้องระหว่างแต่ละหน่วยงาน

๔) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้นตลอดเวลา เช่น การประยุกต์ใช้ Kaizen PDCA เพื่อให้องค์กรได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง

๕) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ตามกฎ ระเบียบข้อบังคับขององค์กร ธุรกิจ

วงจร PDCA PDCA เป็นวงล้อที่ประกันความต่อเนื่องของการทำงาน การดำเนินการรักษานโยบาย การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญที่สุดของกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย **Plan** การวางแผน เป็นการกำหนดเป้าหมายสำหรับการปรับปรุง ควรกำหนดให้ครอบคลุมและมีการแยกแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย **Do** การปฏิบัติ เป็นการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ **Check** การตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบการทำงานเพื่อการปรับปรุงแผน **Act** การจัดทำเป็นมาตรฐาน เป็นการกำหนดสมรรถนะและมาตรฐานของวิธีการในการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นเดิม ๆ หรือกำหนดให้เป็นเป้าหมายสำหรับการปรับปรุงใหม่

บทสรุป กระผมก็หวังเป็นอย่างยิ่งนะครับ ว่าบทความนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับองค์กร ธุรกิจในประเทศไทยได้มีแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อน สร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบธุรกิจ การค้าของตนเองได้เป็นอย่างดี สุดท้ายกระผมก็ขอฝากแง่คิดดี ๆ ว่า ถึงแม้ว่าเรา (ประเทศไทย) จะไม่ได้เป็นพระยาอินทรีย์ หรือพระยามังกรที่ยิ่งใหญ่ได้ท้องฟ้า แต่เราก็เป็นเสืออีกตัวที่น่าเกรงขามที่มี

ภูมิคุ้มกัน ที่พร้อมจะก้าวเดินในกระแสธรรม อย่างองอาจภาคภูมิ ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญ ยั่งยืนนาน ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ประโยชน์ที่องค์กร ธุรกิจจะได้รับจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. พนักงานมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่สมดุล และมีความสุข (ได้รับรายได้ สวัสดิการต่าง ๆ) ตาม อรรถภาพ
๒. พนักงาน ครอบครัวใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ไม่มีหนี้ ไม่มีสิน บุตรหลาน ได้รับการศึกษาที่สูง
๓. การอยู่ร่วมกันของพนักงานในองค์กร ธุรกิจเกิดความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ลดความแก่งแย่ง ซึ่งดี ชิงเด่น
๔. ภายในองค์กร ไม่มีปัญหาคอรัปชั่น ทำให้องค์กรสามารถจัดสรรงบประมาณไปใช้ในการพัฒนา องค์กรได้อย่างเต็มที่
๕. ผู้บริหารองค์กร ธุรกิจมีสุขภาพจิตที่ดี เนื่องจากมีความเพียงพอ มีความสันโดษ
๖. ระหว่างแต่ละองค์กร ธุรกิจลดการแข่งขันเพื่อแบ่งแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดมาเป็นการสร้าง พันธมิตรทางการค้า
๗. องค์กร ธุรกิจเป็นองค์กรแห่งการสะสมทุน และระดมทุนเพื่อขยายฐานการผลิตโดยมองปัจจัยอย่าง รอบด้าน
๘. ระดับผู้บริหารในแต่ละส่วนงานมีความสามัคคี ไม่มีการแบ่งพรรคพวก ทำให้สามารถทำงาน ร่วมกันได้อย่างมีดี ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรโดยรวม
๙. พนักงานทุกคนในองค์กร ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากมีแรงจูงใจในการทำงาน เช่น ได้รับ ค่าตอบแทนตามศักยภาพ
๑๐. เศรษฐกิจโลกฟุ้ง (ไปในทิศทางบวก) องค์กร ธุรกิจในประเทศไทยก็เจริญก้าวหน้า เศรษฐกิจโลก ถดถอยองค์กร ธุรกิจในประเทศไทยก็มีภูมิคุ้มกัน ไม่ถดถอยตามกระแสโลก
๑๑. องค์กร ธุรกิจสามารถขับเคลื่อนตนเองไปได้อย่างต่อเนื่องในกระแสโลกาภิวัตน์

๗. การวางแผนชีวิต

๘.๑ ทำไมต้องวางแผนชีวิต ?

การวางแผนชีวิต คือ การกำหนดเป้าหมายของชีวิตในด้านต่าง ๆ การวางแผนชีวิตเป็นกระบวนการ นำไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีแนวทางที่แน่นอน ซึ่งประกอบด้วยหลักการ และเหตุผลที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวางแผนชีวิตของบุคคลจะช่วยให้บุคคลปฏิบัติตามแนวทางหรือกรอบที่วางไว้ ซึ่งเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว ของการก่อสร้างบ้านก็ว่าได้ เพราะเมื่อช่างก่อสร้างได้ดูพิมพ์เขียวแล้วก็ลงมือทำการก่อสร้างบ้านได้ตามแผนที่วางไว้ ฉะนั้นการวางแผนชีวิตจึงมีความสำคัญอย่างมาก การเตรียมชีวิตเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จหรือเป้าหมายที่ วางไว้ การวางแผนชีวิตเป็นกระบวนการบริหารจัดการไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร ใครเป็น

คนทำ และจะใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง งบประมาณเท่าไร ซึ่งเป้าหมายแนวทางสำหรับปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจที่จะทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หากไม่ได้มีการวางแผนชีวิตไว้เหมือนกับชีวิตขาดเป้าหมายและอาจพบปัญหามากมาย ทำให้ชีวิตไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ไม่ได้ผลเท่าที่ควรทั้งที่มีการวางแผนไว้อย่างดี ในบางครั้งเรากำหนดเป้าหมายและแผนของชีวิตไว้เป็นอย่างดีแล้วแต่ก็ไม่สามารถไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ มีอุปสรรคเกิดขึ้นจนได้ แต่เราก็สามารถตรวจสอบได้อย่างรวดเร็วว่าที่เราปฏิบัตินั้นมีขั้นตอนไหนผิดไปจากแผนที่กำหนดไว้ การวางแผนหรือการกำหนดเป้าหมายของชีวิตก็ยิ่งทำให้เราสามารถตรวจสอบเรื่องที่ผิดพลาดได้ง่ายกว่าที่ผิดพลาดนั้นเกิดจากสาเหตุหรือขั้นตอนใด และทำให้สามารถหาแนวทางแก้ไขได้ทัน ดังนั้นการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างมีความสุขหรือประสบความสำเร็จในชีวิตจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนชีวิตไว้ล่วงหน้าชีวิตจึงจะมีความสุขการวางแผนชีวิตครอบครัว หมายถึง การวางแผนร่วมกันของคู่สมรสในเรื่องที่จะทำให้ชีวิตสมรสยั่งยืน ผาสุก ซึ่งได้แก่ การจัดการในบ้าน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว เครือญาติ และเพื่อน การวางแผนครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาและวางอนาคตให้แก่บุตร

๘.๒ การวางแผนชีวิตคือการคิดและเตรียมการดำเนินชีวิตไว้ล่วงหน้า

เพียงแต่คนเราเข้าใจผิดกันว่า การวางแผนชีวิตคือการจัดทำแผนชีวิตระยะยาวเป็นลายลักษณ์อักษรเหมือนแผนธุรกิจหรือแผนงานโครงการใหญ่ ๆ เท่านั้น ถ้าต้องการวางแผนชีวิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก็ไม่ต้องทำอะไรมาขอเพียง

- เปลี่ยนจากการคิดล่วงหน้าจากชั่วโมงหรือวันไปเป็นการคิดและเตรียมการล่วงหน้าเป็นเดือนหรือเป็นปีให้มากขึ้น
- เปลี่ยนจากการคิดเพียงเรื่องเล็ก ๆ เป็นเรื่องใหญ่ขึ้น เช่น แทนที่จะคิดแค่เรื่องการหาเงินมาใช้หนี้ก็อาจจะคิดเรื่องการบริหารจัดการเงิน
- เปลี่ยนจากการคิดทีละเรื่องมาคิดพร้อม ๆ กันหลายเรื่อง เช่น คิดล่วงหน้าเรื่องครอบครัว การเงิน การเรียนต่อ การดูแลสุขภาพ การเข้าสังคม ฯลฯ เพื่อให้แต่ละเรื่องสัมพันธ์กันเท่านั้น

ลองมาคิดว่าถ้าเราพัฒนาการวางแผนชีวิตจากกิจกรรมประจำวันไปสู่การวางแผนชีวิตในด้านต่าง ๆ ของชีวิต และล่วงหน้าให้ไกลขึ้นแล้ว เราจะได้ประโยชน์อะไรจากการวางแผนชีวิต

- ลดการสูญเสียเวลาในชีวิต
- ป้องกันคำว่า “เสียดาย”
- ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิต
- ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

สรุปว่าการวางแผนชีวิตไม่ใช่สิ่งที่คนเราไม่คุ้นเคย เป็นสิ่งที่เราทำอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน เพียงแต่ต้องคิดอย่างเป็นระบบ ต้องการขยายขอบเขตให้ครอบคลุมมากขึ้นกว่าเดิม เพียงเท่านั้นก็จะช่วยให้ชีวิตของเราลดการสูญเสียเวลา ป้องกันปัญหา และรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงชีวิตได้ดียิ่งขึ้นอย่างแน่นอน

แบบประเมินตัวเองเรื่องการวางแผนชีวิต

	ใช่	ไม่ใช่
คุณเคยรู้สึกเสียดายที่ไม่ได้เรียนต่อใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียใจที่ไม่ได้ตั้งใจเรียนใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียใจที่ทำบางอย่างในชีวิตผิดพลาดไปใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียดายที่ยังไม่บวชทดแทนคุณพ่อแม่ใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียดายที่ไม่ได้เก็บเงินตอนที่ยังไม่มีลูกใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียดายที่ออกจากที่ทำงานแห่งหนึ่งใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียใจที่ใช้เงินไม่เป็นจนเป็นหนี้ใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกเสียใจที่เจ็บป่วยเพราะไม่ได้ดูแลสุขภาพตัวเองใช่หรือไม่?		
คุณเคยรู้สึกท้อแท้ และหมดหวังในชีวิตใช่หรือไม่?		
คุณเคยเจอปัญหาในชีวิตที่ไม่คาดคิดมาก่อนใช่หรือไม่?		
คุณไม่เคยวางแผนชีวิตเป็นลายลักษณ์อักษรใช่หรือไม่?		
คุณเคยคิดว่าการวางแผนเป็นเรื่องยุ่งยากและเป็นภาระใช่หรือไม่?		
คุณเคยวางแผนชีวิตแล้วแต่ทำไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ใช่หรือไม่?		

ถ้าคำตอบส่วนใหญ่ของคุณคือ “ใช่” แสดงว่าในอดีตที่ผ่านมาของคุณขาดการวางแผนชีวิต และขอให้ถามตัวเองต่อว่า “คุณยังอยากประสบความสำเร็จในชีวิตอยู่อีกหรือไม่” ถ้ายังตอบว่า “ใช่” อีก ก็แสดงว่าคุณจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนชีวิตที่เหลืออยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

๘.๓ จะเริ่มต้นกำหนดเป้าหมายชีวิตได้อย่างไร

ถ้าต้องการกำหนดเป้าหมายชีวิตอย่างเป็นระบบ ควรดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) กำหนดภาพชีวิตในอนาคต

ต้องมองให้เห็นภาพชีวิตในอนาคตของตนเองก่อนว่าเป็นอย่างไร ภาพที่เห็นต้องเป็นภาพที่ชัดเจนและเป็นไปได้ ภาพที่เราอยากเห็นอาจจะเป็นภาพที่เราคิดหรือฝันเองก็ได้ หรือเป็นภาพของบุคคลที่เป็นโมเดลของเราก็ได้

เมื่อเรามองเห็นภาพชีวิตในอนาคตของเราแล้ว ถ้าเป็นไปได้กรุณาจดบันทึกออกมาให้ชัดเจน ถ้าไม่จดไว้เราอาจจะลืมรายละเอียดของภาพกิจกรรมชีวิตในอนาคตได้ ถ้าสามารถวาดออกมาเป็นภาพได้ยิ่งดี เพราะจะช่วยให้เรามองเห็นภาพจินตนาการได้ดียิ่งขึ้น และควรจดบันทึกรายละเอียดออกมาเป็นข้อ ๆ เพราะจะประเมินได้ว่าหัวข้อไหนที่เป็นไปได้ หรือหัวข้อไหนที่เป็นไปไม่ได้ ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้น ควรจะแบ่งภาพของชีวิตออกเป็นด้าน ๆ เพราะจะช่วยให้เรามีโฟกัสในการคิดที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ทำให้คิดได้ละเอียดกว่า เช่น แบ่งออกเป็นด้านการงาน ด้านการเงิน ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านสังคม

ชีวิตด้าน	ภาพที่อยากเห็นในอนาคต
การงาน	<ul style="list-style-type: none"> ○ นั่งอยู่ในห้องผู้จัดการ ○ กำลังขับรถประจำตำแหน่ง ○ ทำงานอยู่กับบริษัทข้ามชาติ
การเงิน/ทรัพย์สิน	<ul style="list-style-type: none"> ○ ไม่มีหนี้สินและมีเงินเก็บ

	☐ มีบ้านให้เช่า ☐ กำลังศึกษาปริญญาเอกในต่างประเทศ ☐ .....
การศึกษา	

๒) แปลงภาพฝันให้เป็นเป้าหมายที่วัดได้

ตัวอย่างการกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของเป้าหมายชีวิต

ภาพที่อยากเห็น	การวัดผลสำเร็จ
การงาน	☐ เป็นผู้จัดการฝ่าย ☐ มีรถประจำตำแหน่ง ☐ ได้ทำงานอยู่กับบริษัทข้ามชาติ
การเงิน/ทรัพย์สิน	☐ มูลค่าหนี้สินหรือเปอร์เซ็นต์ต่อรายได้ ☐ มูลค่าเงินออมอย่างน้อย ๑ ล้านบาท ☐ รายได้จากค่าเช่าบ้านเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท
การศึกษา	☐ เรียนจบปริญญาเอก ☐ .....

๓) กำหนดเวลาของแต่ละเป้าหมาย

การกำหนดระยะเวลาของเป้าหมายในชีวิตแต่ละข้อ นอกจากจะช่วยให้เรามองเห็นภาพที่ชัดเจนแล้วว่าเมื่อไหร่เราจะได้อะไรเท่าไรแล้ว ยังจะช่วยให้เราคิดทบทวนได้ว่าเป้าหมายทั้งหมดนั้นมีความจำเป็นไปได้หรือไม่ภายในระยะเวลาที่เรากำหนด เพราะบางครั้งเป้าหมายบางเรื่องอาจจะขัดกันเอง หรือไม่สามารถใช้เวลาเดียวกันได้

ตัวอย่างการกำหนดระยะเวลาของเป้าหมายในชีวิต

ภาพที่อยากเห็น	การวัดผลสำเร็จ	ระยะเวลา
การงาน	☐ เป็นผู้จัดการฝ่าย ☐ มีรถประจำตำแหน่ง ☐ ได้ทำงานอยู่กับบริษัทข้ามชาติ	ภายใน ๘ ปี ภายใน ๘ ปี ภายใน ๘ ปี
การเงิน/ทรัพย์สิน	☐ มูลค่าหนี้สินหรือเปอร์เซ็นต์ต่อรายได้ ☐ มูลค่าเงินออมอย่างน้อย ๑ ล้านบาท ☐ รายได้จากค่าเช่าบ้านเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท	ภายใน ๕ ปี ภายใน ๑๐ ปี ภายใน ๑๐ ปี
การศึกษา	☐ เรียนจบปริญญาเอก ☐	ภายใน ๕ ปี

แบบฟอร์มการกำหนดเป้าหมายในชีวิต

ชีวิตด้าน	เป้าหมายที่ต้องการ (สามารถวัดความสำเร็จได้)	ระยะเวลา (ภายในกี่ปีหรืออายุไม่เกินกี่ปี)
การศึกษา	○	
	○	
การทำงาน	○	
	○	
	○	
การเงิน	○	
	○	
	○	
สุขภาพ	○	
	○	
ครอบครัว	○	
	○	
	○	
สังคม	○	
	○	
	○	

๘.๕ ทำให้เป้าหมายมีความหมายและเป็นไปได้

การตั้งเป้าหมายในชีวิตจะเป็นผลทางความคิดและความฝันเท่านั้นไม่มีวันที่จะเป็นจริงได้ หากเรายังตอบตัวเองไม่ได้ว่าเราจะทำอะไร เมื่อไหร่อย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละเรื่อง ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่มักจะประสบจากการตั้งเป้าหมายชีวิตคือ

เป้าหมาย

บางคนเป็นพวกกระหายความสำเร็จ ชอบกำหนดเป้าหมายเหมือนคนโลภมาก ตั้งเป้าหมายชีวิตเสียสวยหรู อันนั้นก็อยากได้ อันนี้ก็อยากมี สิ่งนั้นก็อยากเป็น เรื่องนั้นก็อยากทำ กำหนดเป้าหมายมากเสียจนเป้าหมายล้นชีวิต แค่คิดจะทำอะไรก็หมดเวลาในชีวิตไปเสียแล้ว คนเหล่านี้จะมีปัญหาคือ มีเป้าหมายมากเกินไป ทำให้ต้องแบกภาระของเป้าหมายชีวิตที่เกินกำลังจะทำไหว ไม่ต่างอะไรกับคนที่มึนหมกมุ่นมากเกินไปทำให้เดินไปสู่เป้าหมายไม่ได้สักเรื่องก็ทุกเรื่องก็จะทำเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ พอจะทิ้งหรือเลิกทำบางเรื่องก็รู้สึกเสียดายเพราะทำไว้อยู่แล้ว ครั้นจะทำต่อทุกเรื่องก็เริ่มเบื่อ เริ่มท้อ ชีวิตคนกลุ่มนี้ก็จะดันทุรังแบกเป้าหมายชีวิตไว้เต็มหลังตลอดเวลา

เป้าหมาย

เนื่องจากเป้าหมายไม่มีชีวิต ไม่มีเท้า ที่จู่ ๆ จะเดินไปได้เองเราต้องนำเอาเครื่องยนต์กลไกมาใส่ไว้ในเป้าหมาย เพื่อขับเคลื่อนให้มันเดินทางไปสู่จุดหมายที่เราต้องการได้ ใครก็ตามที่ชอบกำหนดเป้าหมายในชีวิตแต่ไม่เคยคิดถึงกิจกรรมที่ต้องทำมันมักจะเป็นเป้าหมายที่เลื่อนลอย เช่น ถ้าตั้งเป้าหมายไว้ว่าอีก ๑๐ ปีข้างหน้าเราจะไปทำงานที่ต่างประเทศ แต่ไม่เคยคิดไว้ล่วงหน้าว่าเราจะต้องเรียนภาษาเมื่อไหร่ จะเก็บเงินเท่าไร จะต้องศึกษาข้อมูลอะไรบ้าง รับรองได้ว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้จะเป็นเพียงเป้าหมายที่ไม่ไหวติงไปไหนเลย เพราะไม่มีกิจกรรมอะไรมาดึง ไม่มีวิธีการอะไรมาดันให้มันเคลื่อนที่ไปสู่จุดหมายที่เราต้องการ

เป้าหมาย

เชื่อว่าหลายคนคงเคยมีการกำหนดเป้าหมายในชีวิตบางเรื่องไว้หลายครั้งหลายครา และเป้าหมายบางเรื่องก็กำหนดไว้นานเกินไปจนกลายเป็น “เป้าหมาย” ไปเรียบร้อยแล้ว เพราะเป้าหมายบางเรื่องในชีวิตก็มีวันหมดอายุ เช่นเราตั้งเป้าหมายว่าจะเป็นนักกีฬาทีมชาติไปแข่งขันโอลิมปิกตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี แต่ตอนนี้อายุ ๕๐ ปีแล้ว เป้านี้คงหมดอายุไปนานแล้ว ถ้ามันยังคงลลอกหลอนเรายู่ก็แสดงว่ามันเป็นเพียงวิญญาณของเป้าหมายที่เน่าตายไปนานแล้วเท่านั้นไม่มีวันที่เป้าหมายนี้จะฟื้นคืนชีพมาให้เราเดินตามอีกต่อไปอย่างแน่นอน

ดังนั้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่อง**เป้าหมาย เป้านี้ และเป้าหมาย** จึงควรนำเทคนิคการเขียนแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อใช้เป็นกลไกที่จะใส่ลงไปในเป้าหมายให้มันสามารถเคลื่อนที่จากจุดที่เราคิดไปสู่จุดที่เราฝันไว้ได้ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

๑) **กำหนดแนวทางที่จะทำ** เราเรียกแนวทางไปสู่เป้าหมายว่า “กลยุทธ์” คือสิ่งที่แตกต่างจากคู่แข่ง กลยุทธ์คือ เส้นทางที่เหมาะสมมากที่สุดที่คิดว่าจะช่วยให้เราเดินไปสู่จุดหมายได้ดีกว่าและเร็วกว่า นอกจากนี้กลยุทธ์คือ จุดเริ่มต้นของการกำหนดกิจกรรมที่จะทำ

ตัวอย่างการกำหนดแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เป้าหมาย	แนวทางที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมาย
มีบ้านเดี่ยว ๑๐๐ ตารางวา ภายใน ๕ ปี	<ul style="list-style-type: none"> ○ ซื้อบ้านใหม่จากโครงการบ้านจัดสรร ○ ซื้อที่ดินและสร้างบ้านเอง ○ ซื้อบ้านมือ ๒ ○ ซื้อขายบ้านขนาดเล็กก่อน เพื่อสะสมกำไรให้ได้บ้านหลังใหญ่ ○ ซื้อบ้านจากโครงการบ้านเอื้ออาทร ○ อื่น ๆ ฯลฯ

เมื่อกำหนดแนวทางที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายแล้วให้ประเมินดูว่าแนวทางไหนบ้างที่เป็นไปได้ยาก เช่น ถ้าโครงการบ้านเอื้ออาทรไม่มีบ้านเดี่ยวขนาด ๑๐๐ ตารางวา ก็ให้ตัดแนวทางนี้ทิ้งไปได้เลย ส่วนแนวทางอื่น ๆ ให้ลองนำไปประเมินข้อดีข้อเสียเช่น

ตัวอย่างการประเมินข้อดีข้อเสียของทางเลือกที่ไปสู่เป้าหมาย

ทางเลือกที่น่าจะเป็นไปได้	ข้อดี	ข้อเสีย
ซื้อบ้านจัดสรร	<ul style="list-style-type: none"> ○ ทำเลดี ○ มีระบบสาธารณูปโภคดี ○ กู้ยืมผ่อนได้นาน ○ งบไม่บานปลาย 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ราคาค่อนข้างสูง ○ แบบอาจไม่ถูกใจ
ซื้อที่ดินสร้างบ้านเอง	<ul style="list-style-type: none"> ○ ต้นทุนต่ำกว่า ○ ออกแบบเองได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ หาทำเลที่ยาก ○ ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ○ ยุ่งยากเพราะต้องดำเนินการเองทุกเรื่อง ○ งบอาจจะบานปลาย
ซื้อบ้านมือ ๒	<ul style="list-style-type: none"> ○ ได้บ้านราคาถูก ○ ได้ทำเลดี 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ไม่ทราบประวัติของบ้าน ○ แบบบ้านไม่ตรงกับที่ต้องการ
ซื้อบ้านจากโครงการบ้านเอื้ออาทร	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีกำไรจากการขายบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> ○ อาจเสี่ยงต่อการขาดทุน ○ เงินจมถ้าขายไม่ได้ ○ กำไรไม่คุ้มค่าดอกเบี้ย

เมื่อประเมินข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกแล้ว ให้เลือกแนวทางที่จะช่วยให้เราบรรลุเป้าหมายมาอย่างน้อยหนึ่งแนวทางหรือมากกว่า เพราะบางแนวทางสามารถไปด้วยกันได้ เช่น เราอาจจะเลือกแนวทางซื้อบ้านใหม่จากโครงการบ้านจัดสรร หรือซื้อบ้านมือสองอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

แต่บางแนวทางอาจจะต้องเลือกเพียงทางเดียว เช่นถ้าเลือกแนวทางที่จะซื้อที่ดินเพื่อปลูกสร้างบ้านเอง ก็คงไม่สามารถเลือกควบคู่ไปกับแนวทางการซื้อบ้านมือสองได้เพราะไม่สามารถสนับสนุนซึ่งกันและกันได้

ดังนั้นการเลือกแนวทางจึงถือเป็นจุดสำคัญ เพราะเมื่อเลือกแล้วเราจะต้องเดินไปตามเส้นทางนั้นจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายได้แน่ ๆ แล้วเท่านั้น จึงจะสามารถทบทวนการเลือกแนวทางใหม่ได้

๒) กำหนดสิ่งที่ต้องทำ เมื่อเราเลือกแนวทางนั้นมากำหนดแนวทางนั้นมากำหนดรายละเอียดว่าเราต้องทำอะไรบ้าง เช่น ถ้าเราเลือกซื้อที่ดินเพื่อปลูกบ้านเอง เป็นแนวทางในการตอบเป้าหมายชีวิตเรื่องการมีบ้านเดี่ยวขนาด ๑๐๐ ตารางวา เราจะต้องทำกิจกรรม ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

๒.๑) กิจกรรมในการซื้อที่ดิน

- หาทำเลที่ต้องการ
- เก็บเงินซื้อที่ดิน
- ศึกษาหาข้อมูลการซื้อที่ดิน
- การถมที่ / ปรับสภาพที่ดิน

๒.๒) กิจกรรมในการสร้างบ้าน

- ศึกษา / ออกแบบบ้าน
- เก็บเงินค่าสร้างบ้าน
- หาผู้รับเหมาก่อสร้าง
- ทயอยซื้อวัสดุก่อสร้าง
- ติดต่อขออนุญาตระบบสาธารณูปโภค
- ดำเนินการสร้างบ้าน

ถ้าเลือกมากกว่าหนึ่งทาง ก็ต้องกำหนดกิจกรรมของทุกแนวทางให้ครบถ้วน เพราะมีฉะนั้นเราจะไม่สามารถนำไปวางแผนในขั้นตอนต่อ ๆ ไปได้

๓) **กำหนดเวลาที่ต้องทำ** ถึงแม้เราจะรู้แล้วว่าต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแต่จะไม่สามารถลงมือทำอะไรได้เลยถ้าเราไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรก่อนหลังหรือต้องทำอะไรเมื่อไหร่ ดังนั้นให้นำเอากิจกรรมทั้งหมดที่กำหนดไว้มาจัดลำดับและกำหนดเวลาเช่น

กิจกรรม	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
๑.หาทำเลที่ดิน					
๒.เก็บเงินซื้อที่ดิน					
๓.ศึกษาข้อมูลการซื้อที่ดิน					
๔.ดำเนินการซื้อที่ดิน					
๕.ปรับสภาพที่ดิน/ถมที่					
๖.ศึกษาแบบบ้าน					
๗.เก็บเงินสร้างบ้าน					
๘.ทยอยซื้อวัสดุก่อสร้าง					
๙.หาผู้รับเหมา					
๑๐.ขอรระบบสาธารณูปโภค					
๑๑.ดำเนินการก่อสร้าง					

๔) **กำหนดต้นทุน/ค่าใช้จ่ายของกิจกรรม** เพื่อให้ความมั่นใจในกิจกรรมรองรับเป้าหมายในชีวิต มีประสิทธิภาพและจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการได้ ควรจะมีการกำหนดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เราต้องใช้สำหรับกิจกรรมบางกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถประเมินได้ว่า เรามีความสามารถในการหาเงินมาให้เพียงพอกับต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้หรือไม่ หรือมีกิจกรรมไหนบ้างที่สามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายลงได้บ้าง ตัวอย่างเช่น

- ต้องเก็บเงินเพื่อซื้อที่ดินให้ได้อย่างน้อย ๓๖๐,๐๐๐ บาทภายในเวลา ๓ ปี แสดงว่า จะต้องออมเงินเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท มีความเป็นไปได้หรือไม่ (กรณีที่เรามีเงินเก็บอยู่แล้วบางส่วน จำนวนเงินเก็บต่อเดือนก็จะน้อยลงไป)
- การเก็บเงินเพื่อใช้สำหรับค่าก่อสร้างบ้านนั้นจะใช้เวลาเพียง ๒ ปี จะเก็บเงินได้มากพอหรือไม่ หรือเราเก็บเงินก่อสร้างบ้านพร้อม ๆ กับการเก็บเงินซื้อที่ดิน ถ้าเก็บเงินสองก้อนนี้พร้อมกันจะหนักไปหรือไม่

- ในช่วงปีที่ ๓ และ ปีที่ ๔ เราต้องเก็บเงินเพื่อเอาไว้สร้างบ้านและเราต้องการเงินบางส่วนไปทยอยซื้อวัสดุก่อสร้าง จะต้องเก็บเงินเดือนละเท่าไรพอเพียงพอต่อค่าก่อสร้างหรือไม่ และในช่วงเวลานั้นเรายังคงต้องผ่อนผ่อนที่ดินอยู่อีกหรือไม่

สรุป การกำหนดแนวทางกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตคือเครื่องป้องกันปัญหา **เป้าหมาย** **เป้าหมาย** และ **เป้าหมาย** ได้เป็นอย่างดี เพราะในขั้นตอนนี้จะช่วยให้เราคิด วิเคราะห์ พร้อมทั้งประเมินความเป็นไปได้ในด้านต่าง ๆ เช่น ความเป็นไปได้ในแง่ของเวลา ความเป็นไปได้ทางการเงิน (ภาระค่าใช้จ่าย และเงินออม) และความเป็นไปได้การนำไปปฏิบัติจริง

นอกจากนี้ ขั้นตอนที่ต่อไปนี้จะเป็นการพิสูจน์ความมุ่งมั่นของเราไปในตัวด้วยว่า มีความพยายามมากน้อยเพียงใด ถ้าแค่เพียงเขียนรายละเอียดของกิจกรรมที่รองรับเป้าหมายในชีวิตยังไม่ได้ ยังทำไม่เสร็จรับรองได้ว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็จะเป็นเพียง **“เป้าหมาย”** อย่างแน่นอน

ขั้นตอนที่ ๑

แบบฟอร์มการกำหนดแนวทางที่จะช่วยให้เราบรรลุเป้าหมายในชีวิต

เป้าหมายเรื่อง	มีแนวทางไหนบ้างที่น่าจะทำให้บรรลุเป้าหมาย	มีความเป็นไปได้หรือไม่ (✓ หรือ X)

ขั้นตอนที่ ๓

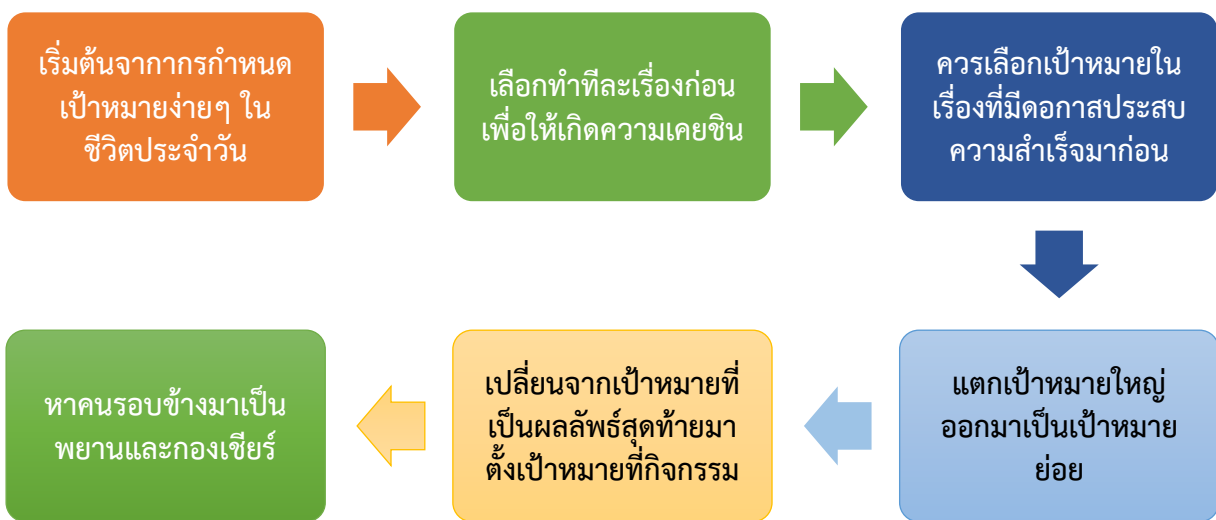
แบบฟอร์มการกำหนดกิจกรรมรองรับแนวทางที่เลือก

เป้าหมายเรื่อง	แนวทางที่เลือก	กิจกรรมที่จะต้องทำ	ค่าใช้จ่าย	ทำเมื่อไหร่

- เป้าหมายง่ายเกินไป ไม่ต้องทำอะไรก็ได้ตามเป้าหมายอยู่แล้วปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ก็บรรลุเป้าหมายได้สบาย ๆ
- มีเป้าหมายมากเกินไป มีเป้าหมายหลายเรื่อง เลยไม่รู้จะทำเรื่องอะไรก่อน สุดท้ายไม่ได้ทำสักเรื่อง เพราะเวลาจำกัด มีข้ออ้างที่ดูดี แต่ชีวิตดูไม่ได้ เพราะเป้าหมายไม่บรรลุสักเรื่อง
- เปลี่ยนเป้าหมายบ่อยและเร็วเกินไป ยังไม่ทันได้ทำอะไรกับเป้าหมายใหม่ก็เข้ามาอีกแล้วดูเหมือนชีวิตมีเป้าหมายเยอะแยะมากมายแต่สุดท้ายก็ไม่แตกต่างอะไรกับคนที่ไม่มีเป้าหมายในชีวิต
- มีแต่เป้าหมายระยะยาว ไม่มีเป้าหมายระยะสั้นเป็นรายเดือนหรือรายวัน ดังนั้นจึงใช้ชีวิตแต่ละวัน แต่ละเดือน ผ่านเลยไปโดยไม่ได้ทำอะไรเลย เพราะมัวแต่เฝ้ามองเป้าหมายชีวิตในระยะยาวเพียงอย่างเดียว
- เป้าหมายขัดแย้งกันเอง ประเภทได้อย่างเสียอย่าง หรืออยากได้แต่ไม่กล้าเสี่ยง เป้าหมายบางเรื่องต้องลงทุนกับความเสี่ยงจึงจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายอีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องของการลดความเสี่ยงในชีวิต

ดังนั้นเพื่อป้องกันข้ออ้างและเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงขอแนะนำเทคนิคการตั้งเป้าหมายที่กำหนดง่ายสามารถทำได้ และได้ผล เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นสู่ความสำเร็จในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคนิค และวิธีต่อไปนี้

กำลังใจในชีวิต อยู่ที่การพิชิตเป้าหมายได้สำเร็จ

๘.๖ นำเป้าหมายชีวิตไปเขียนแผนชีวิต

การที่เราเขียนรายละเอียดเพื่อรองรับเป้าหมายชีวิตแต่ละข้อว่า เราจะทำอย่างไรให้บรรลุเป้าหมาย เราจะทำอะไร ทำเมื่อไหร่ ต้องการใช้จ่ายเงินมากน้อยเพียงใดนั้น เปรียบเสมือนกับการที่เราต้องการสร้างบ้านหนึ่งหลัง และเราใช้ช่างแต่ละกลุ่มออกแบบงานแต่ละประเภทมาให้เราเท่านั้น เช่น

- ช่างออกแบบห้องน้ำรายละเอียดการก่อสร้างห้องน้ำ

- ช่างไฟฟ้าทำรายละเอียดของระบบไฟฟ้า
- ช่างประปาทำรายละเอียดวางระบบประปา

ถึงแม้ช่างทุกคนจะออกแบบงานของตัวเองอย่างละเอียดและดีเพียงใดก็ตามงานก่อสร้างก็ยังไม่เริ่มต้นไม่ได้ ถ้าขาดการนำแผนงานของช่างแต่ละกลุ่มมาจัดทำแผนงานก่อสร้างในภาพรวมทั้งหมดเนื่องจาก

- งานบางอย่างต้องทำก่อนงานอื่น
- งานบางอย่างต้องทำพร้อมกันไปกับอีกงานหนึ่ง
- งานบางอย่างต้องทำทันทีหลังจากงานหนึ่งเสร็จ
- งานบางอย่างต้องทำเมื่องานอื่นเสร็จหมดแล้ว

การวางแผนชีวิตของคนก็เช่นเดียวกัน ไม่ได้จบลงที่เราเขียนรายละเอียดของกิจกรรมที่จะทำเพื่อรองรับเป้าหมายชีวิตในทุกเรื่องมาจัดทำเป็นแผนชีวิตในทุกเรื่อง มาจัดทำเป็นแผนชีวิตในภาพรวม เพื่อให้ทราบว่า

- สิ่งที่เราต้องทำนั้นมีความเป็นไปได้หรือไม่
- ช่วงเวลาไหนที่มีกิจกรรมมากเกินไป หรือน้อยเกินไป
- ให้ทราบว่าเรื่องไหนต้องทำก่อนหรือหลัง
- เรื่องไหนที่สามารถทำพร้อม ๆ กันได้
- เป้าหมายชีวิตและสิ่งที่ต้องทำมากหรือน้อยเกินไปหรือไม่

โดยการจัดทำหรือเขียนแผนชีวิตซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๘.๖.๑) รวบรวมและเรียบเรียงแผนรองรับเป้าหมายชีวิต ให้นำรายละเอียดของสิ่งที่ต้องทำจากทุกเป้าหมายของชีวิตมาเขียนไว้ในกระดาษแผ่นเดียวกัน เพื่อดูว่าเรามีเป้าหมายชีวิตกี่ด้าน ก็เรื่อง และจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายชีวิตแต่ละด้านแต่ละเรื่อง ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างแผนชีวิตที่ยังไม่ปรับแต่ง

เป้าหมาย	สิ่งที่ต้องทำ	ปีที่				
		๑	๒	๓	๔	๕
ด้านหน้าที่การงาน						
	☐ เรียนต่อปริญญาโท					

เป็นผู้จัดการฝ่ายภายใน เวลา ๕ ปี	☐ เรียนภาษาอังกฤษ						
	☐						
ด้านการเงิน							
เก็บเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ภายในเวลา ๕ ปี	☐ เก็บเงินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท						
	☐ ทหารายได้พิเศษในวันหยุด						
	☐ เก็บเงินเพื่อซื้อบ้านเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท						
	☐						
ด้านครอบครัว							
ไปพักผ่อนกับครอบครัว	☐ ไปเที่ยวต่างประเทศปีละครั้ง						
	☐ ไปเที่ยวในประเทศปีละ ๒ ครั้ง						
	☐						
ด้านสุขภาพ							
สุขภาพกายและใจ	☐ ออกกำลังกายสัปดาห์ละ ๓ วัน						
	☐ เริ่มรับประทานอาหารชีวจิต						
	☐ นั่งสมาธิก่อนนอนทุกคืน						
	☐						
ด้านสังคม							
ช่วยเหลือสังคม	☐ ทำงานอาสาสมัครมูลนิธิ						
	☐ ออกไปบริจาคสิ่งของในชุมชน						
	☐ ร่วมออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน						
	☐						

๖.๒) ประเมินความเป็นไปได้ เมื่อมองเห็นแผนชีวิตในภาพรวมทั้งหมดแล้ว ให้ลองประเมินดูว่ามีเรื่องไหนบ้างที่เป็นไปได้ยาก เช่น

- การที่เราจะเก็บเงินออมเพื่ออนาคตเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท และเก็บเงินเพื่อซื้อที่ดิน/สร้างบ้าน เดือนละ ๘,๐๐๐ บาท ในเวลาเดียวกัน แสดงว่าแต่ละเดือนเราต้องเก็บเงินทั้งหมด ๑๑,๐๐๐ บาท ให้ลองถามตัวเองว่าจะเก็บเงินได้หรือไม่
- การที่เราจะเรียนต่อปริญญาโท เรียนภาษาอังกฤษ และทำงานเพื่อหารายได้พิเศษในเวลาเดียวกันจะไหวหรือไม่
- ในช่วง ๓ ปีแรก จะเห็นว่าเราทำกิจกรรมในชีวิตเยอะมาก ซึ่งอาจจะทำให้ชีวิตต้องแบกรับภารกิจหนักเกินไป อาจจะทำไม่ไหว ฯลฯ

๖.๓) ปรับแต่งแผนชีวิต เมื่อประเมินผลความเป็นไปได้เรียบร้อยแล้ว ให้ลองปรับแต่งแผนชีวิตให้เหมาะสมและมีโอกาสเป็นไปได้ ตัวอย่างเช่น

- เลื่อนการเก็บเงินออมจากปีแรกไปเป็นปีที่ ๔ และขยายเวลาจาก ๕ ปี เป็น ๑๐ ปี
- เลื่อนการพาครอบครัวไปเที่ยวต่างประเทศจากปีแรกไปเริ่มในปีที่ ๕

ตัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมออกไปก่อน ฯลฯ

ตัวอย่างแผนชีวิตที่ปรับแต่งแล้ว

เป้าหมาย	สิ่งที่ต้องทำ	ปีที่				
		๑	๒	๓	๔	๕
ด้านหน้าที่การงาน						
เป็นผู้จัดการฝ่ายภายใน เวลา ๕ ปี	☐ เรียนต่อปริญญาโท					
	☐ เรียนภาษาอังกฤษ					
	☐					
ด้านการเงิน						
เก็บเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ภายในเวลา ๕ ปี	☐ เก็บเงินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท					
	☐ ทหารรายได้พิเศษในวันหยุด					
	☐ เก็บเงินเพื่อซื้อบ้านเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท					
	☐					
ด้านครอบครัว						
ไปพักผ่อนกับครอบครัว	☐ ไปเที่ยวต่างประเทศปีละครั้ง					
	☐					
ด้านสุขภาพ						
สุขภาพกายและใจ	☐ ออกกำลังกายสัปดาห์ละ ๓ วัน					
	☐ เริ่มรับประทานอาหารชีวจิต					
	☐ นั่งสมาธิก่อนนอนทุกคืน					
	☐					
ด้านสังคม						
ช่วยเหลือสังคม	☐ ออกไปบริจาคสิ่งของในชนบท					
	☐					

“จุดเริ่มต้นของแรงจูงใจอยู่ที่ความเป็นไปได้
ในทางปฏิบัติ”

ชีวิตด้าน
เหตุผลก็
เพราะว่าเราสนใจ
สิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

ข้อแนะนำ ในขณะที่ปรับแต่งแผนชีวิต อย่าเกิดอาการ “รักพี่เสียดายน้อง” อะไรที่สำคัญน้อยให้ตัดออกไปก่อน อะไรที่ไม่เร่งด่วน ให้เลื่อนเวลาหรือขยายเวลาออกไปก่อน

สรุป การเขียนแผนชีวิตดูเหมือนจะยุ่งยากสำหรับบางคน แต่ถ้าเราใช้เวลาและความสำคัญกับแผนชีวิตให้มาก นอกจากจะช่วยให้เวลาที่อาจจะสูญเสียไปในระหว่างเส้นทางของชีวิตแล้ว ยังจะช่วยรับประกัน

ความสำเร็จให้เราได้อีกทางหนึ่งด้วย แต่ถ้าใครคิดว่าการวางแผนชีวิตเป็นภาระและเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมาก ก็ขอแนะนำให้เริ่มเขียนแผนชีวิตแล้วก็ค่อย ๆ ไปก็ได้

แบบฟอร์มแผนชีวิต

เป้าหมาย	สิ่งที่ต้องทำ	ปีที่				
		๑	๒	๓	๔	๕
ด้านหน้าที่การงาน						
	☐					
	☐					
	☐					
ด้านการเงิน						
	☐					
	☐					
	☐					
	☐					
ด้านครอบครัว						
	☐					
	☐					
	☐					
ด้านสุขภาพ						
	☐					
	☐					
	☐					
	☐					
ด้านสังคม						
	☐					
	☐					
	☐					
	☐					

บรรณานุกรม

- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, รู้รอบเรื่องการเงิน การวางแผนทางการเงินอย่างชาญฉลาด, ๒๐ กรกฎาคม, ๒๕๕๖,
<https://www.๑๒๑๓.or.th/th/moneymgt/finplan/Pages/planningsteps.aspx>
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง, ๒๕๕๓, แผนที่ชีวิต เข้มทิศสู่ความสำเร็จ, กรุงเทพฯ, ซีเอ็ดดูเอร์ชั่น

- บทความ ภาวะเสี่ยงทางการเงินของคนไทย, ๑๕ กรกฎาคม, ๒๕๕๖,
<http://www.pattanakit.net/index.php?lay=show&ac=article&id=๕๓๔๕๔๘๖๖๘>
- กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๐, แผนปฏิบัติการราชการกรมการพัฒนาชุมชน.
- กรมการพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, ๒๕๕๙, คู่มือเตรียมความพร้อมการดำเนินงานสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน (ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน) (ฉบับปรับปรุง), กรุงเทพฯ, อัมพฤษยู ศรีเอทนิว.
- สุขุมมั่นคง, แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ๑๕ สิงหาคม, ๒๕๕๖,
<http://sufficiencyecono.blogspot.com/๒๐๑๒/๑๐/blog-post.html>
- กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๕๙, แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, กรุงเทพฯ, ๒๕ กันยายน, ๒๕๙